THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
SEP 19 1949
ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATION

New York Public Library
476 Fifth Ave.

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXIII M., 37 Nr. BROOKLYN, NEW YORK PENKTADIENIS, 1949 M. RUGSĖJO-SEPTEMBER 16 D. KAINA 10 C.

Šabar

Dar vienas titulas
Draugo jubiliejus
Apie dailės parodą
Dar apie vieną ūkį

JUOZAS TYSLIAVA

Stalinui suteiktas dar vienas garbės titulas: "Vyriausias genijų vadas".

Bet tai menkniekis, palyginus su tuo, kaip jis buvo liaupsinamas, bolševikams okupavus Lietuvą, 1940 m. Pavyzdžiui, —

"Tegyvuoja didysis ir išmintingasis Tarybų Sąjungos tautų tėvas, socialistinės konstitucijos kūrėjas, Lietuvos liaudies bičiulis, mūsų genialusis, didysis draugas, mokytojas, tėvas, globėjas, vadas, kvėpėjas, išlaisvintojas, užtarėjas, širdis ir protas, saulė, džiaugsmas ir laimė Stalinas".

Vargiai, ar baudžiavos laikais lietuvis buvo verčiamas taip garbinti savo poną.

Gal tik šuo, laižydamas savo šeimininkui rankas, taip sugebėtų, jeigu kalbėti mokėtų.

***

Ir mes sveikiname Chicagos Draugą, neseniai atšventusį savo 40 metų jubiliejų.

Reikia pripažinti, kad šis marijonų leidžiamas katalikų dienraštis, ypač vėliausiu laiku, redaktoriui Leonardui Šimučiui sugebėjus aplink save sutelkti daugiau gabesnių bendradarbių, savo turiniu yra įdomesnis, negu kiti mūsų dienraščiai.

Visų Amerikos lietuvių srovių laikraščiai, išskyrus, žinoma, komunistinius, šiandien veda neatlaidžią kovą dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo.

Bet dienraščiai, aišku, stovi pirmose tos kovos linijose.

Mes linkime Draugui sulaukti auksinio jubiliejaus.

Mes, kurie ruošiamės švęsti savo laikraščio 70 metų jubiliejų...

***

"Pirmą kartą Lietuva prabils iš Broadway..."

Šiais žodžiais norima pasakyti, kad Lietuvių Dailės Paroda atidaroma didžiausioje New Yorko miesto arterijoje, kur, sakoma, per vieną valandą praeina viso pasaulio rasių, tautų ir religijų žmonės...

Kaip ten bebūtų, bet Lietuvių Dailės Paroda, kurios eksponatai atsiųsti iš Europos dar praeitą pavasarį, tikrai bus atidaryta spalio 20 d.

Pažymėtina, kad šiai nepaprastai parodai atidaryti, specialiai iš Romos atvyksta ministeris Stasys Lozoraitis.

Tai, be abejonės, bus vienas didžiausių įvykių Amerikos lietuvių kultūriniame gyvenime.

***

Clevelando Dirva, kuri jos redaktoriaus K. S. Karpiaus laikais griežtai kovojo su socialistais ir jų idėjomis, dabar rašo:

"Kiek lietuvis socialistas dalyvauja bendroje tautos kovoje už jos laisvę ir gerovę, socialisto vardas nėra kliūtis sveikinti jį lietuvių tarpe. Pagaliau, daugelis dalykų ir iš socialistų programos yra visiems priimtini. Net jų pačių smerkiamais, vadinamais Smetonos laikais Lietuvoj buvo vykdoma nemaža to, ką ir socialistai siūlo..."

Pritariant šiai Vinco Rastenio nuomonei, reikėtų dar pridurti, kad ir socialistas socialistui — nelygus.

Juk esama net krikščionių socialistų, — ar ne?

***

Aną savaitgalį turėjau progos viešėti gražiame 220 akrų Devenių ūkyje, netoli Waterbury, Conn.

Tai čia, šiame pavyzdingai įrengtame ūkyje, ne vienas buvęs tremtinys, pirmomis savo dienomis Amerikoje, randa šiltą prieglaudą.

Tai čia, Dr. M. Devenio ir jo šeimos pastangomis, ateinančių metų vasarą manoma įrengti berniukų stovyklą.

O tokia stovykla, kurioje Amerikoje gimę berniukai, susimaišę su buvusių tremtinių vaikais, galėtų praleisti vasaros atostogas, pasimokyti lietuvių kalbos, jau seniai reikalinga.

Beje, čia netrukus apsigyvens profesoriai broliai Biržiškos...

PRANCŪZIJOS PABALTIEČIAI KOVOJE UŽ LAISVĘ

(Specialus pranešimas)

Paryžius. — Rugsėjo 8 d. šventės proga įvyko pirmasis, nepaprastasis bendras lietuvių, latvių ir estų susirinkimas, globojamas Lietuvių Šalpos D-jos ir Latvių bei Estų Savitarpinės Pagalbos Komitetų.

Rugsėjo 8 d. rytą Lietuvių Katalikų Misijos Prancūzijoje direktorius atlaikė pamaldas, į kurias atsilankė būrelis lietuvių, dalyvaujant ir dr. S. Bačkiui Lietuvos atstovui Prancūzijoje. Tos pačios dienos vakarą lietuviai, latviai ir estai pirmą kartą Prancūzijoje susirinko bendro iškilmingo posėdžio.

Susirinkimui pirmininkavo Tėvas J. Kubilius. Vicepirmininkais buvo paskirti: Estų Komiteto pirm. skulptorius K. Pehme ir Latvių Komiteto pirm. teisėjas A. Sveics, o sekretoriauti J. Puškorius. Susirinkimo pranešėjais buvo lietuvių, latvių ir estų moterų vardu — M. Galdikienė, o estų vardu — žurnalistas G. Pernpuu, latvių vardu — prof. Pestmalis ir lietuvių — sktn. J. Bulota.

Visi kalbėtojai iškėlė traginga Pabaltijo tautų būklę, kviesdami visus Prancūzijoje gyvenančius lietuvius, latvius ir estus šaukti į pasaulio sąžinę, kad pagaliau žmonija sukrustų mūsų kraštų pagrindines teises ir laisves ginti. Susirinkusieji bendrai priėmė ir nutarė pasiųsti rezoliucijas šioms įstaigoms: Šv. Sosto Valstybės Sekretoriatui, Pasaulinei Evangelikų ir Reformatų Tarybai, Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui, JT Ekonominei ir Socialinei Tarybai bei Žmogaus Teisių Komisijai, JT Generaliniam Sekretoriui, Tautų Teisių Lygai, E. Rooseveltienei ir kt.

Tos pačios rezoliucijos nutarta pasiųsti visų Pabaltijo valstybių diplomatinių ir konsularinių misijų šefams ir politinės veiklos komitetams.

Kartu buvo priimtos padėkos rezoliucijos įvairioms įstaigoms ir asmenims. Susirinkime atsilankė Lietuvos ir Latvijos atstovai dr. S. Bačkis ir Berends. Susirinkimas praėjo labai rimta, iškilminga nuotaika ir buvo baigtas Lietuvos, Estijos ir Latvijos tautų himnais.

Bendrai priimtose rezoliucise Prancūzijoje gyvenantieji estai, latviai ir lietuviai vienu balsu atkreipia pasaulio dėmesį į traginga tremtinių padėtį, ypač vaikų, motinų, senelių ir ligonių, kurie yra skirti arba žūti pakeliui arba Sovietų Sąjungos koncentracijos lageriuose, prašo visais būdais jiems padėti. Prašo interveniuoti Vakarų valstybes ir JT, kad pastarosios paskirtų Tarptautinę Komisiją, ištirti gyvenimo ir darbo sąlygas sovietinėse koncentracijos stovyklose, kur Sovietų Sąjunga yra ištrėmusi užimtų kraštų piliečius. Prašo interveniuoti kompetentingose įstaigose, kad jos pareikalautų Sovietų Sąjungą sustabdyti masinius estų, latvių ir lietuvių bei kitų tautų trėmimus.

Šias rezoliucijas pasirašė specialiai susirinkimo įgalioti visų tautybių rinkti atstovai.

OKUPACIJOS DEŠIMTMETIS

Inter - Catholic Press Agency, Inc., rugsėjo 7 d. biuleteny lenkų kalba įdėjo pranešimą iš Varšuvos "Baltijos kraštų vergovės dešimtmetis".

Sovietai ruošiasi švęsti Baltijos kraštų prijungimo prie Sov. Sąjungos dešimtmetį. Jau dabar prasidėjo pasiruošimai šiai sukakčiai. Jų pobūdis yra grynai bolševikinis. Būtent, prijungtų Baltijos teritorijų sovietiniai organai gavo iš Maskvos nurodymus, kuriuo būdu baigti gyventojų perkeldinimą ir visišką gyvenimo sukolektyvinimą.

Tų įsakymų pasekmėje sustiprinti lietuvių, latvių ir estų gyventojų trėmimai Rusijos gilumon. Didelės sritys Baltijos kraštuose visiškai ištuštintos ir priskirtos kariuomenei kaip strateginės sritys. Kelis kartus pravesta valymai vietos įstaigose ir komunistų partijos narių tarpe. Didžiuma lietuvių ir latvių komunistų jau pašalinta ir ištremta, kaip neperdaug patikimas elementas. Taipgi visiškai panaikinta viešoji katalikų tikėjimo praktika. Katalikiškos mokyklos ir brolijos uždarytos, katalikiškoji spauda sunaikinta. Dauguma kunigų ištremta sykiu su gyventojais Rusijos gilumon. Masinis gyventojų perkeldinimas turįs būti baigtas sekančių metų pradžioje.

DR. T. HEUSS — NAUJOSIOS VOKIETIJOS PREZIDENTAS

Praeitą pavasarį Vakarų Vokietijos kraštų atstovų pradėtasis darbas sudaryti vieningą Vokietiją pagaliau sėkmingai baigtas. Rugsėjo 12 d. laikinėje Federalinės Vokietijos respublikos sostinėje, Bonoje, konstitucijai prisiekė naujai išrinktasis prezidentas dr. Theodor Heuss.

Naujasis prezidentas, būdamas laisvosios demokratų partijoos kandidatas, per antruosius rinkimus surinko 416 balsų, gaudamas absoliutinę daugumą. Jį palaikė trijų partijų blokas, kurį sudarė laisvieji demokratai, krikščionys demokratai ir vokiečių partija. Kiti kandidatai: socialdemokratų partijos lyderis dr. Schumacher surinko 312 balsų, o centro atstovas dr. Amelunxen — vos 30.

Dr. Theodor Heuss yra 65 metų amžiaus, vokiečiams gerai pažįstamas kaip kovotojas už demokratines idėjas. Prieš naciams užimant valdžią, jis profesoriavo Berlyno universitete. Jo parašytosios knygos buvo įtrauktos nacių indeksan ir draudžiamos. Perimdamas savo pareigas, kurias pagal konstituciją eis penkerius metus, jis pasakė visas savo jėgas skirsiąs Vokietijos savarankumo atkūrimui. Spaudos atstovams, dar prieš jį išrenkant prezidentu, jis pareiškė sieksiąs Vokietiją padaryti tikra demokratine respublika. Vokietijos rytų ir vakarų dalies sujungimas esąs gyvybinis vokiečių tautos reikalas. Naujai atsikuriančioji Vokietija trokštanti gerų santykių su Prancūzija, norinti aktyviai dalyvauti visame Europos gyvenime. Būtinas esąs okupacinių dalinių atitraukimas iš krašto.

Naujasis prezidentas netrukus paskirs ministerį pirmininką, kuris sudarys vyriausybę. Nežiūrint, kad krašte pasilieka aukštieji okupacinių valdžių komisarai, šis įvykis Vokietijai turi labai didelės reikšmės. Pats prezidentas pareiškė:

"Vokiečių savarankiškumo atkūrimas jungtinės Europos ribose stiprina vokiečių tautos demokratinius jausmus".

Tai "anoniminis dokumentas", tiek galvosūkio sudaręs leit. Sammuel P. Ingram, kurį kongreso armijos tarnybos komiteto pirmininkas Vinson kaltina dalinus jo nuorašus kitiems kongresmonams. Tas dokumentas liečia karo lėktuvų gamybą.

Kanados Ūkio Parodoje, Toronto, Ont., kaip šiame paveiksle matyti, lietuviai irgi turėjo savo skyrių, kuriame buvo išstatyti dail. A. Tamošaitienės (trečioji iš kairės) kilimai, tautiniai drabužiai ir kiti rankų darbai. Šiuo skyrium buvo didžiausias lankytojų susidomėjimas. Net Lady Alexander, Kanados generalgubernatoriaus žmona, kuri atidarė Toronto parodą, pasveikindama dail. A. Tamošaitienę, pasakė, kad jai "yra didelė garbė matyti dalyvaujančius lietuvius..."

SIBIRO TREMTINIAI IR LIETUVOS GYVENIMAS

Lietuvos žmonės veržiasi išbėgti, jeigu tik kas gali, iš gimtinės. Jie bėga į vakarus. Štai, Lenkija savo laiku buvo vienintelis kelias vakarus pasiekti, ir daugelis mėgino ten pabėgti. Bet lenkai juos sugaudydavo ir atgal grąžindavo rusams. Tokių laimingų žmonių, kuriems būtų pavykę per Lenkiją pabėgti, maža tegirdėti.

O kitus mūsų brolius veža į rytus. Visai pagrįstai jie žiūri į tuos išvežimus, kaip į didžiausią nelaimę. Iš Lietuvos ateinančios žinios apibūdina jų vergišką gyvenimą.

Bolševikuojanti spauda daug rašė apie grąžintus atgal į tėvynę. Pasirodo, kad jų būklė ir čia nepavydėtina. Jie čia sekami, įtarinėjami, todėl slapstosi, keičia gyvenamas vietas ir visaip maskuojasi. Esama ir grįžusių savo valia. Pranešimas iš Lietuvos kalba apie tokių būdu grįžusį notarą Č. Jo padėtis dar sunkesnė. Jis žinojo, kad rusų valdininkai yra paperkami. Tad už stamboką kyšį jis išsipirko iš lagerio viršininko. Grįždamas iš Sibiro, jis dirbdavęs geležinkelių stotyse — prie vagonų perkrovimo. Taip ir pasiekęs savo gimtinę. Bet kur jis gyvena, net giminės nežino. Jo sūnui pavyko Lietuvą pasiekti iš Sibiro lėktuvu. Rusas lakūnas, su kuriuo jis susidraugavo, jį atgabenęs į Vilnių ir čia paleidęs. Jie gyvena, kaip gaudomi žvėrys.

Sibire ištremtieji gyvena stovyklose. Jie dirba miškuose arba prie žvejybos. Miškuose jie gyvena palapinėse. Sargybos nėsama. Mat jų gyvenamoji vietovė esti apsupta arba vandenimis, arba neišbrendamomis pelkėmis, arba neperžengiamais bruzgynais. Pabėgti, esą, neįmanoma. Maistą atgabena kartais lėktuvais, kartais iš lentų sukaltais plaustais. Toje vietoje, iš kur atvyko minėtas notaras, žmonės miršta iš badoir nuo nepakeliamo darbo. Jo visa šeima Sibire išmirusi.

Apie Sibirą visi grįžusieji vengia kalbėti. Jie nieko nepasakoja, ką ten matė.

Lietuvoje net kaimų gyventojams nelengva. Tie, kurie gyvena arčiau geležinkelio stočių, uždarbiauja, pardavinėdami keleiviams pieną, kūgelį ir bulvinę duoną.

Siuntiniai pasiekia adresatus. Lietuvos žmonės siunčia Sibire atsidūrusiems siuntinius, ir jie juos gauna. Bet iš užsienio siuntiniai neturi prasmės. Vienas Lietuvos gyventojas gavo siuntinį iš Amerikos su senais drabužiais. Muito teko užmokėti net 2,800 rublių. Tai dideli pinigai. Ne kiekvienas juos gali turėti. Todėl tas siuntinys ir grįžo atgal į Ameriką.

Dar laimė, kad bolševikų valdininkai nesunkiai paperkami. Tai mūsų žmonės ir išnaudoja. Vienas žymesnis Vilniaus pareigūnas savo giminaitį jau už Maskvos 1000 kilometrų pasivijo pakeliui į Sibirą ir išpirko.

Buvo tokių lietuvaičių, kurios ištekėjo už rusų. Daugelis jų jau grįžo namo be daiktų, apiplėštos ir pamestos. Tie, kurie tarnavo prie vokiečių, arba nužudyti arba sėdi kalėjimuose.

Koks skurdus mūsų ūkininkų gyvenimas, galime spręsti iš visai jau "patikimų" šaltinių. Gedvilos pavaduotojas Pisarevas viešame pranešime patiekė žemės ūkį liečiančius duomenis. Jo žodžiais, raguočių lig trimečio galo turi būti 310,000, arba 46 nuoš. daugiau, negu 1948 m. Vadinas, 1948 m. galėjo būti 212,000. Kiaulių suplanuota 300,000, arba 118 nuoš. daugiau, negu 1948 m. Tuo būdu 1948 m. kiaulių būta tik apie 137,000. Avių lig 1951 m. būsią 80,000, arba 223 nuoš. daugiau, negu 1948 m. Tad avių 1948 m. tebuvo apie 28,000. Tokie yra ruso okupanto duomenys apie mūsų žemės ūkį.

Bet čia pats Pisarevas atskleidžia visą mūsų žemės ūkio smukimo vaizdą. Pisarevas sako, kad vokiečiai išgabeno ir sunaikino 623,000 raguočių, arba 50 nuoš. buvusių raguočių. Pirmiausia, jei jau tikėti Pisarevui, tai Lietuvoje dar turėjo likti toks pat skaičius raguočių. Bet jis parodo tik 212,000 raguočių net 1948 m.! Tat, kas "sunaikino ir išvežė kitą stambiausią jų dalį? O, be to, dar įsidėmėtina, kad tais pačiais duomenimis remiantis, ramiais laikais Lietuvoje buvo 1,246,000 raguočių arba beveik 6 kartus daugiau, negu buvo 1948 m. ir 4 kartus daugiau, negu suplanuota 1951 metais.

Vokiečiai kiaulių sunaikino ir išvežė 788,000 arba 61 nuoš. Vadinas, prieškariniais laikais kiaulių turėjo būti 1,294,000 arba 9 kartus daugiau, negu 1948 m. ir 4 kartus daugiau, negu suplanuota 1951 metais.

Iš tų skaičių matome, koks skurdas viešpatauja šiandien Lietuvoje ir, kaip ten šeimininkauja okupantai, kad jau ramiu, ne karo, laiku gyvuliai kažkur dingo. Dabar ten planuojama. Nežinia, kas iš tų planų išeis. Bet, jeigu jie ir pasisektų, dar toli gražu Lietuvos ūkis nepasivytų nepriklausomųjų laikų.

Dabar, remdamiesi jų pačių duomenimis, matome, koks begėdiškas bolševikų melas skleidžiamas apie Lietuvos ūkio atstatymą.

AMERIKOJE IR PASAULYJE

— JAV senato teisinės komisijos pirmininkas sen. McCarran trim savaitėm išvyksta Europon, norėdamas vietoje susipažinti su išvietintųjų asmenų klausimu. Ši jo kelionė įvyksta ryšium su senate svarstomu nauju įstatymu, papildant Amerikon įsileidžiamųjų DP kontingentą.

— Izraelio pilietis Abraham Zafti paleido visą seriją šūvių į valstybės ministerį pirmininką Ben Gurion, kai šis, užbaigęs posėdžius, vyko į namus. Policijos areštuotasis aiškinosi nemanęs ministerio žudyti, bet ketinęs pats nusižudyti.

— JAV viceprezidentas Alben W. Barkley pranešė spaudai, kad paskalos apie jo vedybas su ponia Carlton F. Hadley neatitinka tikrenybės.

— 77 metų amžiaus JAV pasiuntinys Olandijoje Dr. H. B. Baruch rezignavo iš savo posto, negalėdamas pakelti šaltų Olandijos žiemų. Po trijų tenai praleistų šaltų žiemų diplomatas grįžta į šiltus namus, nors prez. Trumanas ir nesutinka jį iš pareigų atleisti.

— Bavarijos policija pranešė, kad kalėjime nusižudė vyriausiojo nacių teismo pirmininkas Walter Buch. Persipiovęs rankos venas, jis įšoko į ežerą.

— Buvęs JAV pasiuntinys Japonijoje Joseph C. Grew vadovauja kampanijai, norint sukelti 10,000 dolerių, kuriais bus statomas Japonijoje universitetas. Šį universitetą norima statyti buvusio lėktuvų fabriko vietoje, 17 mylių atstume nuo Tokio miesto.

— Ekvadoro prezidentas Elpidio Quirino, ruošdamasis naujai rinkiminei kampanijai, pareiškė, kad trečiasis pasaulinis karas galįs kilti 3 — 4 metų laikotarpyje.

— JAV, Anglijos ir Kanados valstybių vyrai, ilgesnį laiką trukusioje konferencijoje Washingtone, parengė dešimties punktų programą Anglijos finansinei krizei pašalinti. Šitai įgalins Angliją palankiai išspręsti dolerio trūkumą ir sustiprinti krašto ūkinę padėtį.

— Čekoslovakijos komunistinė vyriausybė nauju bažnyčios persekiojimu atsakė katalikų siūlomai taikai.

— Rudens manevrai, kuriuos JAV karinė vadovybė pravedė savo okupuotoje Vokietijos dalyje, dalyvaujant visoms kariuomenės formacijoms, strateginiu atžvilgiu laikomi pilnai pasisekusiais. "Priešas iš rytų", veržęsis nuo Dunojaus linijos, buvo sėkmingai atmuštas.

— Šią savaitę pirmajai sesijai susirinko Kanados parlamentas, kuris buvo išrinktas birželio mėn. Naujame parlamente liberalai sudaro daugumą.

— Jungtinių Tautų Mokslo ir Kultūros Organizacija 1950 m. biudžetui prašo virš 8 milijonų dolerių.

— Pearl Mesta, neseniai paskirta JAV ambasadore Luxemburgui, laikinai turėjo apleisti savo rūmus, nes juose ji netikėtai užtiko žmogaus skeletą. Pasirodo, kad karo metu šiuos rūmus buvo užėmęs Gestapo.

Amerikos Lietuvių Savaitė

Trumpai

CHICAGO, ILL.

Geležinkelio parodoje rugsėjo 22 d. Illinois Displaced Persons Commission rengia įdomią programą, kurią išpildys įvairių tautų tremtiniai, jų tarpe ir lietuviai. E. Mikužiūtės iniciatyva, lietuvių teatras Atžalynas ir Ateities šokėjų grupė suvaidins vaizdelį iš DP gyvenimo. Vaizdelį režisuoja J. Blėkaitis.

— Lietuvių Mokykla Chicagoje, kurios vedėju yra J. Olekas, šį rudenį pradėjo 36 metus. Šią mokyklą dabar daugiausia lanko buvę tremtiniai, norėdami išmokti anglų kalbos.

S. BOSTON, MASS.

Inž. Jonas Vasiliauskas, buvęs tremtinys, gyvenąs Boston, Mass., rugsėjo 3 d. Montreale, Kanadoje, susituokė su Brone Stasionyte.

Massachussetts valstybės gubernatorius Paul A. Dever rugsėjo 6 d. priėmė BALF'o atstovus K. Namaksy, V. Šimkienę, Ed. Karnėną ir šešias lietuvaites Tag Day aukų rinkėjas: I. Lušytę, Nancy ir Dolores Namaksytes, R. Stelmokaitę, A. Plevokaitę ir Prapokaitę. Nusifotografavęs su lietuvių grupe, gubernatorius Dever į rinkėjos dėžutę įdėjo pirmąją auką.

Bostono Lietuvių tautinių šokėjų grupė atliko programą JAV kariuomenės ligoninėje, Waltham, Mass.

NAUGATUCK, CONN.

— Petras Vileišis su žmona Labor Day švenčių metu lankėsi Kanadoje.

PHILADELPHIA, PA.

— Spalio 5 d. šv. Andriejaus parapijoje įvyks Kunigų Vienybės seimas. Tame pačiame mieste, kaip žinia, spalio 7 ir 8 d. d. šaukiamas BALF'o metinis seimas.

MIAMI, FLORIDA

Saxony viešbutyje įvykusioje dailės parodoje dalyvavo lietuvis dailininkas Aleksandras Vitkauskas. Apie Vitkauską plačiai rašė dienraštis Miami Herald, aukštai įvertindamas jo piešinius. A. Vitkauskas, gyvenęs Boston, Mass. ir buvęs JAV karys, šiuo metu studijuoja Miami Meno mokykloje.

LEONIENĖS KONCERTAS PHILADELPHIJOJE

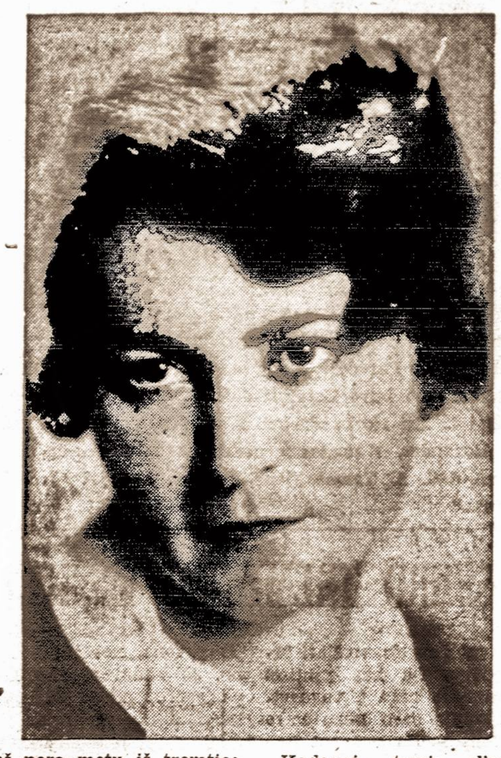

Prieš porą metų iš tremties į Baltimorę atvykusi pianistė Galina Leonienė, adv. Alg. Leono žmona, Baltimorės lietuviams ir amerikiečiams surengusi keletą savo pianino koncertų, dabar ruošiasi savo koncertui Priladelphijoje. Jis įvyks spalio 8 d. Philadelphia lietuvių muzikos svetainėje.

Kadangi tomis dienomis Philadelphijoje įvyksta BALF'o suvažiavimas, tai puikios pianistės koncerto pasiklausyti turės progos ne tik vietiniai, bet ir iš plačiosios Amerikos suvažiavę lietuviai.

Baltimorės lietuviai jos koncertui ruošiasi vykti į Philadelphiją.

P. P. Jaras

BALTIMORĖS LIETUVIŲ ŽINIOS

PIRMAS SKAMBUTIS

Buvęs Kauno ir Vilniaus valstybinio dramos teatro aktorius J. Palubinskas, įsikūręs Baltimorėje, vietinių veikėjų prašomas, ėmėsi gražaus darbo. Surinkęs būrelį scenos meno mėgėjų, pradėjo repetuoti "Pirmąjį Skambutį", kurį žada suvaidinti apie spalio mėn. vidurį. Vaidintojų tarpe, be vietinių lietuvių — senų gyventojų, yra ir buvusių tremtinių. Pats režisierius J. Palubinskas žada irgi vaidinti.

Šiuo metu J. Palubinskas dirba čemodanų fabrike, kad galėtų išsimaitinti su šeima. Repetuoja vakarais. Tat vietoje poilsio — vėl darbas ir dar ne bet koks, o sunkus ir reikalaująs daug sveikatos ir nervų.

DAINOS DRAUGIJA

Prieš aštuoniolika metų Baltimorėje buvo įkurta Dainos draugija. Ją įkūrė patrijotai, norėdami pritraukti į ją kuo daugiausia čia jau gimusio ir augusio jaunimo, kad per dainą ir kitas kultūrines pramogas būtų galima pristabdyti vykstantį nutautėjimą. Žinome, kad daina, kaip artimiausia jaunimo dvasios nuotaikų reiškėja, galės į save patraukti ir sužadinti jaunime gęstantį lietuvybės jausmą.

Šitai pasiekti jiems dalimi pavyko. Lietuvių biznierių padedami, jie ne tik ruošė ir statė koncertus, operetes, bet net dramos veikalus. Per koncertus daugiausia buvo dainuojama M. Petrausko, S. Šimkaus ir kitų lietuvių kompozitorių parašytos dainos. O per dainą ir kitas kultūrines pramogas buvo keliama apsnūdusi lietuviškumo dvasia ir žadinama bepradedanti užsimiršti savo tėvų kalba, papročiai ir visa, kas primena lietuviškumą.

Šiuo metu, padaugėjus draugijai naujais nariais — buvusiais tremtiniais, draugijos gyvenimas pasidarė gyvesnis, nes įsiliejo naujų ir gabių, iš tremties atvykusių jėgų. O kad draugijon įstoti būtų lengviau, draugijos valdyba yra nutarusi iš tremtinių neimti nario mokesčio (metams 1 doleris). Turint daugiau jėgų, jau šalia esančio choro, muzikas Janušas buvo paprašytas suorganizuoti atskirą bažnytinį mišrų chorą, kuris galėtų pagiedoti pamaldų metu. Atletų klube jau vyksta bažnytinio choro repeticijos.

Spalio mėnesį draugija ruošia kabaretinių šokių vakarą, kuriame žadama smagiai ir gražiai pasilinksminti.

Viena pirmųjų chorvedžių buvo Lelija Geležytė ir Kl. Andriekus.

As. Čs.

GRAŽIOS VESTUVĖS

Rugsėjo 4 d. įvyko Edvardo Dumšos ir Onos Būlotaitės jungtuvės, kurių iškilmės buvo šv. Alfonso lietuvių bažnyčioje. Jaunavedžius surišo pats klebonas kun. L. Mendelis. Jungtuvių metu, pritariant vargonams ir giesmininkams, L. Grečinaitė - Bulotienė griežė smuiką.

Po iškilmių laid. direktorius K. Kučinskas savo automobiliais vestuvininkus nuvežė į Lietuvių svetainę, 851 Hollins St., kur buvo parengta vestuvių puota, dalyvaujant apie 300 asmenų.

Trys svočios, o taip pat ir jaunosios motina Būlotienė svečius labai nuoširdžiai vaišino, o Uršulė Brokienė (taip pat svočia) žemutiniame aukšte aplankė susirinkusius nevestuvininkus, pripirkdama jiems valgių ir gėrimų ir pavaišindama. Turiu pabrėžti, kad U. Brokienė lietuvių tarpe yra ypač pasižymėjusi savo nuoširdžiu duosnumu.

Ilgų metų ir gražaus sugyvenimo jaunavedžiams!

A. Kurelaitis

LIETUVIAI, pagelbėkite savo tautiečiams tremtiniams išbristi iš vargo. Parsikvieskite juos. Valdžia juk atveža nemokamai. Tai nedvejodami garantijas siųskite: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

HARTFORDO LIETUVIŲ NAUJIENOS

Mūsų kolonijos lietuviai susirūpinę kultūrine veikla, pradėjo galvoti apie rudens ir žiemos sezonų veiklą.

Socialinio skyriaus klubo nariai surengė pavykusią gegužinę. Spėjama, kad liks arti $600 pelno. Norima įsteigti lietuvių kalbos kursus suaugusiems ir jauniems arba suorganizuoti jaunimą, įkuriant chorą ir dramos ratelį. Pinigų yra, galėsime geriausius mokytojus samdyti!

Klubo patalpose vyksta remontas. Manoma, kad už poros mėnesių mūsų klubas bus tikrai "Ritz - Carlton" stiliaus. Bus daug patalpų visokiems posėdžiams ir pramogoms. Svečių kambarys turės gražią biblioteką.

Tėvynės Mylėtojų Draugijos 66-to skyriaus nariai numato surengti gerą koncertą, paskaitą, o lapkričio mėn. — dr. V. Kudirkos 50 metų mirties sukakties minėjimą.

VEIKLA PARAPIJOS NAUDAI

Parapijos centrelyje kai kurios moterų draugijos planuoja veiklą parapijos naudai. Deja, mūsų parapijos veikėjai pasenę, o jaunieji parapijiečiai nutautėję, todėl parapijos ribose nelengva išplėsti veikimą. Gal, padidėjus ateivių skaičiui, pagyvės ir veikla parapijos draugijų tarpe.

LIETUVIS TEISĖJAS

Pastaruoju laiku baigėsi mūsų valstybės seimelio sesijos. Mūsų jaunas įtakingas juristas, valstybės senatorius Pranas Mančiūnas — Frank Monchun gubernatoriaus paskirtas teisėju Windsor miestelyje. Šitai visus maloniai nuteikė, nes tai pirmasis lietuvis teisėjas mūsų valstybėj. Adv. F. Mančiūnas taurus lietuvis patriotas, visų mėgiamas. Mūsų apylinkės politinėse sferose jis iškilo, palyginti, greitai, nustebindamas net daugelį savo profesijos žmonių. Šiuo metu teisėjas F. Monchun yra mūsų klubo pirmininkas.

"V" Rep. MC

KANADOS CENTRAS

Toronto, Kanada. — Baigę darbo sutartis miškuose ir kasyklose, buvę lietuviai tremtiniai spiečiasi Ontario provincijoje, ypač Toronte. Palyginus su JAV, lengvos ir darbo ir butų gavimo sąlygos čia sutraukė apie 4,000 lietuvių, kurių skaičius vis didėja. Vos vienerius ar kitus metus čia išbuvę lietuviai jau steigia krautuves, valgyklas ir kt. Dundar gatvė vis labiau "lietuvėja" iškabomis, skelbiančiomis lietuvio įmonės vardą. Čia galima gauti ir lietuviškosios spaudos bei knygų. Kolonijoje gerai susiorganizavę lietuviai studentai. Užmezgę ryšius su kanadiečiais studentais, jie aktyviai dalyvauja Toronto Universiteto studentų klubo veikloje. Nuolatos ruošiamos kultūrinės pramogos. Norima į jas pradėti kviestis lietuvių menininkų iš JAV.

Torontas vis labiau pradeda reikštis kaip Kanados lietuvių visuomeninio gyvenimo centras. Čia vyksta suvažiavimai, susirinkimai, koncertai. Parapijos klebonas kun. J. Ažubalis turi didelių rūpesčių, savo mažutėje bažnyčioje negalėdamas sutalpinti vis didėjančios lietuvių kolonijos tikinčiųjų. Jam talkininkauja dr. kun. J. Gutauskas.

Almus

NAUJAS LIETUVIŲ TRANSPORTAS

Rugsėjo 3 d., laivu General Stewart į New Yorką atvyko

Balčiūnas P. ir š., Worcester, Mass. — Barškevičius V. ir š., Chicago, Ill. — Blazukas A. ir š., Hartford, Ct. — Bukauskas V., Cicero, Ill. — Dikmanas R., El Centro, Cal. — Griška J. ir V., Brooklyn, N. Y. — Ilenda E. ir J., Phila, Pa. — Kalvaitis J. ir š., Cleveland, Oh. — Labanauskas J., Monterey, Ind. — Lenkauskienė P., Paw Paw, Mich. — Leonavičius A. ir R., Rockledge, Pa. Levanas A., Arlington, N. J. — Malinauskas V. ir š., Turin, N. Y. Maskolaitytė P., Brooklyn, N. Y. — Matjošaitis I. ir M., Middle Village, N. Y. — Milijanavičius A., Freesoil, Mich. — Misevičius R. ir M., Chicago, Ill. — Raila S. ir I., Le Suer, Minn. — Ruibys A. ir A., Hopkins, Mich. — Šalkauskas J. ir N., Phila, Pa. — Simanavičiūtė O., Maspeth, N. Y. — Sinkevičius S. ir V., Detroit, Mich. — Steponavičius K., Phila, Pa. — Valodka Č. ir L., Chicago, Ill. — Vasiljevas K. ir K., Chicago, Ill.

SMŪGIS LAIKRAŠČIUI

padaromas to prenumeratoriaus, kuris nesirūpina atsilyginti savo atsilikusį prenumeratos mokestį.

VISI CONNECTICUT IR KAIMYNINIŲ VALSTYBIŲ LIETUVIAI ŠAUKIAMI Į LINDEN PARK, Union City, Conn. *RUGSĖJO 18 DIENĄ.*

Tai bus Connecticut valstybės LIETUVIŲ TAUTINĖ DIENA. Ją ruošia Waterburio Lietuvių Radijo Valanda ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius.

Šventė pasidės 12 val ir tūrės šitokią programą:

2 val. Lietuvių liaudies dainos,

3 val. Radijo Valandos transliacija išimtinai šventės dalyviams,

5 val. kalbės pasaulinės politikos klausimais kongresmanas J. Patterson ir adv. A. Olis, iš Chicagos.

Šventės vietoje bus įrengtos spaudos, tremtinių šalpos ir Lietuvos krašto seklyčios.

Pamatysite Lietuvą tokią, kokia ji buvo prieš Sovietams ją užimant, ir išgirsite teisybę apie jos dabartinę padėtį.

Waterburio dalyviai bus sutikti, kaip mūsų geriausieji bičiuliai.

Rengimo Komitetas

Juozapaitis Cafe
Restoranas ir Baras
18 S. Fremont St.
Baltimore, Md.

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

C. WILLIAM KACHAUSKAS JR
Laidotuvių Direktorius
637 Washington Boulevard
Baltimore, Md.
Telefonai:
LExington 5714
MUlbery 8617

Garden Hotel & Cafe
A. ZINZELETA, Sav.
Geri gėrimai ir užkandžiai
švarūs kambariai
612 E. Lombard St.
BALTIMORE 2, Md.
LExington 8229

Bus Stop Restaurant
Marianna Lakavičius, Sav.
Įvairūs gėrimai, geras maistas.
821 Bank St.
Waterbury, Conn.

Tareila's Drugstore
As graduate fermacist
in charge at all time.
826 Bank St.
Waterbury, Conn.
Telefonai: 3-9953, 4-9542

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGA
J. Markiewitz and Sons
15 Trumball Street
NEW HAVEN, CONN.

A D A M' S
SERVICE STATION
Adomas Radauskas, sav.
Padangos, gazolinas ir aliejus
GROSERIO KRAUTUVĖ
808 Main St. Watertown, Conn.
Tel.: Watertown 278

Providence Auto Supply Co.
L. J. SAVITSKY, Sav.
Įvairūs elektros reikmenys, sporto dalykai, žaislai ir kit. metaliniai pabūklai
201-205 W. MARKET ST.
Tel.: 9206 Scranton, Pa.

BILL'S CAFE
Vincas Tamulaitis, Savininkas
ALUS, DEGTINĖ IR VYNAS
PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
282 E. MARKET ST.
Tel.: 3-9891 Wilkes-Barre, Pa

S. BULOTA
Batai ir Vyrams Aprėdalai
NEW PHILADELPHIA, PA.
P. O. SILVER CREEK, PA.

WATERBURY, CONNECTICUT

JOE'S TIRE SHOP
Joe Samoska, Savininkas
241 N. MAIN STREET
Telefonas 3-2414

JOHN STREET PACKAGE STORE
Didžiausias DEGTINĖS, VYNO, ALAUS ir kitokių GĖRIMŲ PASIRINKIMAS
Peter G. Vitas ir Leon Raskauskas, Sav.
45 John Street Tel.: 3-6669

RENDEVOUS RESTAURANT & GRILL
Ona Pakamanaitė-Dapšienė ir Sūnus, savininkai
MALONI VIETA SUSITIKIMUI
685 No. Riverside Streeet Tel. 3-9932, 3-6864

NEW BRITAIN, CONN.

Bill's Restaurant
Vytautas Degutis, Sav.
Įvairūs gėrimai, pirmos rūšies maistas.
Šokiai šeštadieniais ir sekmadieniais
810-814 Stanley Street

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8288

A. P. KARLONAS
Laidotuvių Direktorius
280 Chestnut Street
Tel.: 9-1181

Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

FRANK T. ROHM
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Liūdesio valandą sąžiningai patarnauja.
434 STRATFORD AVE., BRIDGEPORT, CONN.
Tel.: 4-8498

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
BRIDGEPORT, CONNECTICUT
Tel.: 3-4696 Namų tel.: 4-6611

PAULONIS MOTOR COMPANY
A. F. Paulonis, Sav.
Plymouth, Dodge Automobiliai, Dodge Sunkvežimiai
Stabdžiai, alyvos filtrai, gaso pumpos, Bendix gasas ir alyva, baterijos, elektros aparatų dalys ir taisymas
521 - 23 E. CENTRE STREET
Telefonas: 2786 SHENANDOAH, PA.

SILVER LAKE PACKING CO.
J. C. Kveragas, Sav.
Viena iš didžiausių skerdyklų
ir mėsos paskirstymo įmonių
137 FRANKLIN AVENUE
Tel.: 4-6185 - 6186 SCRANTON, PA.

JONAS STIRNA
Restoranas ir Baras
Tai vieta, kur susitinka visi žymiausi
Scrantono lietuviai ir kitataučiai.
120 W. MARKET STREET
Telefonas: 3-9681 SCRANTON, PA.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki $5000.00.
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

Šiuo naujos konstrukcijos helikopteriu, kurį angliai vadina "oro arkliu", pasirodo, galima gabenti net 24 keleivius.

KANADOS LIETUVIŲ VIENYBĘ IEŠKO BŪDŲ ATSTATYTI

(Mūsų specialaus korespondento)

Rugsėjo 4 — 5 dienomis Toronte, Ont., įvyko Kanados Lietuvių Sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas. Pirmoji darbo diena pradėta iškilmingomis pamaldomis, kurias atlaikė kun. dr. J. Gutauskas, giedant parapijos chorui, vedamam J. Verikaičio. Popiet lenkų kolonijos salėje, susirinkus suvažiavimo dalyviams, suvažiavimą atidarė Centro Valdybos pirmininkas agr. Pr. Rudinskas. Nurodęs sunkią mūsų tautos būklę ir kietai vedamą jos išsilaisvinimo kovą, jis kvietė atstovus padėti pašalinti neesminius skirtumus, kurie temdo Kanados lietuvių sugyvenimą. Baigdamas, jis pakvietė susirinkusius atsistojimu pagerbti visus žuvusiuosius už Lietuvos laisvę. Kartu buvo pagerbtas ir neseniai miręs Lietuvos garbės konsulas pulk. Grand - Snitte. Išrinkus suvažiavimo prezidiumą, į kurį įėjo Blužas, V. Užupis ir Jankauskas, sudarytos ir mandatų bei rezolucijų komisijos. Suvažiavimą sveikinusiųjų tarpe buvo min. P. Žadeikis, kuris suvažiavimą prašė būtinai surasti būdų atstatyti vienybę Kanados lietuvių tarpe. Toliau sveikinusieji: gen. kons. J. Budrys, Čikagos kons. P. Daudžvardis ir visa eilė Kanados visuomeninių bei kt. organizacijų taip pat linkėjo sėkmės, pasiekiant pilnutinį susitarimą.

Ilgesnius pranešimus apie veiklą padarė Centro Valdybos nariai. Po to buvo pranešimai iš skyrių. Šiuo metu Kanados Lietuvių Sąjunga turi 9 skyrius, apjungiančius apie 600 narių.

Pirmoji suvažiavimo darbo diena buvo užbaigta trumpu koncertu, kurio programą atliko parapijos choras, vedamas Sinkevičiaus, padainavęs populiarių liaudies ir mūsų kompozitorių dainų. Solo padainavo Ščepavičienė ir Vyt. Kastytis. Koncerto programą užbaigė J. Verikaičio vedamas oktetas.

Antroji suvažiavimo darbo diena užtruko žymiai ilgiau, negu buvo numatyta. Po kelių pranešimų, kuriuose buvo stengiamasi surasti kompromisą kanadiečių lietuvių vienybei atstatyti, buvo pravesti Centro Valdybos rinkimai. Senoji Valdyba, kurią KLT smarkiai puolė, kaltindama ją esant sudarytą tik vienos partijos narių ir tuo būdu negalinčią atstovauti visų Kanados lietuvių, rezignavo ir atsistatydino. Į naująją Valdybą balsų dauguma išrinkta: Rinkūnas, Jokūbynas, Abromaitytė, Karka, Adomonis, Dervinis ir Norkus.

Suvažiavimas priėmė rezoliucijas ir padėkas: Lietuvos Valstybės įgaliotiems ministeriams ir diplomatiniams atstovams, VLIK'ui, Nepriklausomos Lietuvos redakcijai, Baltų Federacijai, Europos Tautų Tarybai Strassburge ir Jungtinėms Tautoms. Naujai išrinktoji valdyba pasižadėjo jų tekstus paskelbti spaudoje.

Almus

Gudai savinasi Vilniaus Katedrą

Gudų organizacijos pasigamino propagandinius vokus, kurių pirmoje pusėje įdėtas lietuvio architekto suplanuotos ir lietuvių darbininkų pastatytos katedros Lietuvos sostinėje vaizdas. Apačioje užrašyta: "Bielorussia Cathedral of Vilnia".

Pastaruoju metu tokius vokus naudoja Kanadoje leidžiamo laikraščio rėmėjai. Vieną tokį voką gavo ir LAIC.

Pažinkime vieni kitus

VIENYBĖS ANKETA NAUJAI ATVYKUSIŲ REIKALU

Benius K. Vasaris

Buv. DP

"Tėvai ir vaikai"

Man atrodo, kad senųjų ir naujųjų ateivių sugyvenimo problema yra labai panaši į tėvų ir vaikų sugyvenimo problemą.

Nuo Adomo ir Ievos laikų kartojasi ta pati istorija: vaikai kaltina tėvus už atsilikimą nuo gyvenimo ir vaikų nesupratimą, o tėvai vaikus — už pasileidimą, neklausymą, vėjavaikiškumą ir t. t. Tėvai, kaltindami vaikus, užmiršta, kad ir juos jaunus lygiai taip pat barė jų tėvai, o jaunieji, tapę tėvais, patys nejausdami, kartoja savo tėvus... Ir tas ratas sukasi ir suksis. Šiuo atveju tėvai yra senieji, o vaikai — naujieji ateiviai.

Senieji ateiviai kviečia pas save, globoja, šelpia ir rūpinasi tremtiniais, lyg savo tikrais vaikais, o šie... protauja, dirba, organizuojasi, elgiasi ir gyvena savaip, taip, kaip jiems patiems atrodo geriau, dažnai visai užmiršdami ar nekreipdami dėmesio į senųjų patarimus.

Žinoma, seniesiems ateiviams tokie naujųjų veiksmai nepatinka, yra nesuprantami ir net pykina, bet jie pamiršta, kad naujieji ateiviai taip pat jau ne vaikai ir dažnas iš jų yra praėjęs net gerokai žiaurią gyvenimo mokyklą.

Tai yra natūrali gyvenimo eiga ir į tariamąjį vieni antrų nesupratimą ar nesugyvenimą reikia žiūrėti ramiai, bet nedaryti tragedijos. Gal po 20 — 40 metų, kai sulauksime naujų emigrantų, subrendusių šių dienų ir ateities Nepriklausomos Lietuvos laikais, dabartiniai naujieji ateiviai dar labiau nesupras ir jų bus nesuprasti.

Reikia neužmiršti, kad skirtingas gyvenimas ir pergyvenimai žmones veikia ir keičia jų būdą. Neretas atsitikimas, kai du broliai, vienas — senas, kitas — naujas ateivis, neranda bendros kalbos. Ir kas kaltas? — Laiko tarpas, skirtingi pergyvenimai, nevienodas gyvenimo būdas.

Žiūrėkime vieni į kitus, kaip žmonės į žmones ir nereikalaukime bei nelaukime vieni iš kitų ko nors viršžmogiško. Tada pamatysime, kad ir tie tarpusavio skirtumai yra visai nežymūs. Neužmirškime ir tai, kad laikas išskiria ir vėl suveda. Laikas gydo visas žaizdas. Laikas lygina visus skirtumus ir juos tikrai išlygins, tik istorijos ratas nesustos, o tėvų — vaikų sugyvenimo klausimas visada bus opus ir besikartojąs.

A. Tolvydis

Kur bus nuoširdus supratimas, ten bus ir vienybė

Vienybė paskelbė anketą apie lietuvių senų ateivių ir tremtinių santykius Amerikoje. Gerai ji padarė, ar blogai, to klausimo nespręsim, mums svarbus kitas klausimas: ar yra kliūčių lietuvių vienybei Amerikoje?

Kuo gi skiriasi senieji ir naujieji lietuviai? Tai yra tie patys Lietuvos kaimo ar miesto vaikai, pabėgę nuo to paties priešo: seniau — caristinio ruso, persekiojusio lietuvius baudžiavom ir rekrūtais, dabar — bolševikinio ruso — persekiojančio ištrėmimais, kolchozais ir sąžinės nelaisve. Šiuos Lietuvos sūnus skiria tik laikas, mokykla, civilizacija, kultūra. Senieji lietuviai ateiviai, gal būt, neturi to mokslo, kurį įsigijo nepriklausomybės laikais naujieji ateiviai, tačiau jie turi daug širdies, kurią užslopino civilizacija naujuosiuose. Ir protingo žmogaus mokslas negali sugadinti taip, kad jis iš aukšto žiūrėtų į mažiau mokytą. Todėl jokio skirtumo negali būti tarp daugiau mokyto ir mažiau mokyto, tarp seno ir naujo lietuvio, nes visi lietuviai yra vienos šeimos nariai, vienos brolijos broliai.

Senieji ateiviai, sako, esą nepatenkinti, kad naujieji kartais gauna geresnius darbus. Tai reikia tik džiaugtis, kad mūsų broliai — naujam ar senam — geriau sekasi, nes, jeigu geriau įsikurs bet kuris lietuvis, tai bus geriau ir visiems lietuviams ir Lietuvai. Juo bus turtingesnė lietuviškoji išeivija, juo ji stipriau galės kovoti dėl Lietuvos tautinių ir valstybinių interesų. Pavydas šioj vietoj yra ne tik blogas geismas, bet ir blogas draugas, nes jis kenkia gražiausiai idėjai — Lietuvos idėjai.

Smetonos laikais buvo labai diskuotajamas senosios ir jaunosios kartos konfliktas. Ir juo daugiau buvo diskutuojamas, juo jis darėsi didesnis. Ima baimė, kad ir Amerikos lietuvių ginčai dėl senųjų ir naujųjų lietuvių santykių nepadarytų dar didesnės prarajos. O jei tik būtų daugiau supratimo iš vienų ir iš kitų pusės, ta praraja tikrai išnyktų. Seniesiems tenka neužmiršti, kaip jiems buvo sunku įsikurti ir todėl turėtų džiaugtis, jei naujiesiems pavyksta dar geriau kurtis. O naujiesiems tenka suprasti, kad senųjų parama plaukia iš sunkaus darbo, kad už ją reikia ne tik žodinės padėkos, bet ir širdies, respekto seniesiems. Kur tik bus nuoširdus supratimas vienų ir antrų, ten bus ir vienybė. O jei norime atlikti Lietuvai didelius darbus, tik vienybėje tai galėsime padaryti.

Dažnai skaitau protingus J. Šiaučiūno straipsnius. Ir į anketą jis atsakė įgimtu protingumu: "Geriausia, ką šiuo metu galime, tai padėkime jiems įsikurti. Politiką, sroves, organizacijas, visuomeninę veiklą, palikime tuo tarpu nuošaliai... Kai jie įsikurs ir turės laiko visuomeninei veiklai, patys ateis pas mus. O jei neateis, susiburs į savo organizacijas, kas čia blogo?" (Vienybė, Nr. 28).

Kas čia blogo? Svarbu, kad tik organizacijos tarnautų Lietuvai, dirbtų realų ir pozityvų darbą kovoje dėl Lietuvos Nepriklausomybės. Žinoma, geriausiai būtų, kad nebūtų senųjų ir naujųjų lietuvių, dešiniųjų ir kairiųjų, vidurinių ir šoninių organizacijų, o tebūtų viena lietuvių organizacija, kurios tikslas — iškovoti Nepriklausomą Lietuvą, kurią reikės dar ilgai materialiai puoselėti, kad iš jos ataugtų svetimųjų nužalotas sveikas ir drūtas ąžuolas prie Nemunėlio.

LIETUVIAI PASAULYJE

— **Prancūzijoje** gyvenančius lietuvius jungia ir globoja Lietuvių Šalpos D-ja, čia įkurta vidaus reikalų ministerijos leidimu. Ji ne tik rūpinasi lietuvių šalpa, bet tvarko ir juridinius reikalus, išduodama pažymėjimais bei informuodama emigraciniais reikalais. Bendrai informacijai Lietuvių Šalpos D-jos Valdyba leidžia biuletenius.

— **Nemažas Kanadoje** gyvenančių lietuvių vyrų skaičius, baigę savo darbo sutartis miškuose ir kasyklose, perėjo į jūros tarnybą. Vienas jų — A. Morkūnas — išplaukė aplink pasaulį.

— **Vienintelės** visame pasaulyje lietuviškosios mokyklos, kur buvo dėstoma pagal Lietuvos valstybės mokslo programas, yra dabar Vokietijoje. Didėjant emigracijai, lietuvių švietimo įstaigos rūpinasi, kad kiekvienoje okupacinėje zonoje paliktų nors viena lietuviška gimnazija. Okupacinėje britų zonoje tokios gimnazijos bus Diepholze ir Neustadte.

— **Žurnalistas Balys Gaidžiūnas** per ketverius metus Vokietijoje yra surinkęs apie 4,000 metrų ilgumo filmą, vaizduojančią lietuvių tremtinių kultūrinį ir visuomeninį gyvenimą. Ji netrukus bus atvežta ir rodoma Amerikos lietuviams.

— **Australijoje** · **Adelaidės universitete** studijuoja keli lietuviai studentai.

— **Lietuviai Anglijoje** yra daugiausia susikoncentravę Bradford, Halifax, Manchester, Coventry ir Londono rajonuose.

— **Urugvajuje** įvykusiame tarptautiniame blaivinimo kongrese, kuriame dr. K. Graužinis skaitė paskaitą, Peru valstybės atstovei pasiūlius, tylos minute buvo pagerbta kenčianti Lietuva.

— **Argentinoje** išeinąs lietuvių mėnesinis kultūros žurnalas Laikas, spausdinamas spaustuvėje ir įdomiai redaguojamas, kiekvieną kartą turi vis kitą garbės leidėją. Šitai žurnalui padeda nugalėti piniginius sunkumus.

— **Lietuvis sportininkas** Mikas Rūzgys, treniravęs Monaco valstybinę krepšinio komandą, dabar garsėja kaip Ispanijos geriausias krepšinio treneris.

Runcė DANDIERINAS

EI, DI-PI, KUR LIPI?

Nei tu žmogus, nei tu kas kitas:
Esi di-pi, esi di-pi..
Po Vilnių švaistosi banditas —
Ko ant kulnų tu jam lipi?

Ir ko trankais po svieto plynią?
Argi namų jau nežinai?
Ko nevažiuoji į tėvynę,
Kad ten suėstų stalinai?

Esi di-pi, ir to užtenka:
Kad ne žmogus, pažins visi!
Pažvelgs čigonė tau į ranką
Ir pasakys: di-pi esi!

Bet kai imi ir pagalvoji —
O gal ir aš esu žmogus? —
Tuomet junti — ranka tavoji
Maskoliui kerta per nagus.

Esi di-pi, visur bandytas,
Esi nelaimė stalinų!
Po Kauną švaistosi banditas,
O tu lipi jam ant kulnų!

PHILADELPHIA, PA.

GRUSH HOTEL AND BAR
ADAM GRUSH, SAV.
Kampas BROAD ir RACE STREETS
(prie Broad Street Stoties)
Tel. Rittenhouse 6-6530

GUS TUNAITIS
— RESTORANAS —
3701 Old York Road

RESTORANAS - BARAS
E. LAURUTIS, savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, GERI UŽKANDŽIAI
3400 N. 10th STREET PHILADELPHIA, PA.

JOHN STARAHS
Restaurantas ir Baras
34 N. 8th Street (kamp. Filbert St.) Philadelphia, Pa.

HUNTINGDON CAFE, INC.
B. Naujokas, Prez. Neli Naujokas, Sekr. Ižd.
DEGTINĖ, ALUS IR VYNAS
Geriausia valgykla apylinkėje
918 W. HUNTINGDON ST.
RAdcliffe 5-9745 PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

MRS. ADAMS CAFE
Alice Valančienė, sav.
PUIKŪS GĖRIMAI IR VALGIAI
2701 W. THOMPSON ST. PHILADELPHIA, PA.
Tel. STevenson 2-5625

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

BARON'S BAR

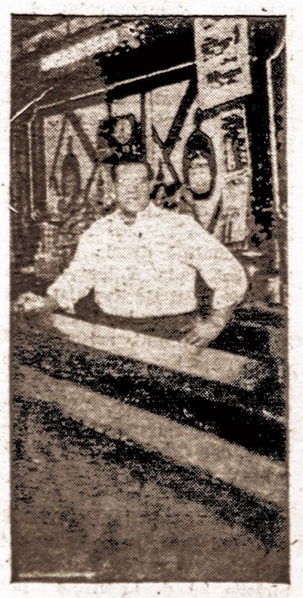

W. Baranauskas, Sav.
5345 Wyalusing Avenue
PHILADELPHIA. PA.
Tel.: GR 3-9995

WOODLAND CAFE
B. J. TRIBULAS, Sav.
63rd STREET at WOODLAND AVENUE
Telefonai: Saratoga 9656, West 4117

PHILADELPHIA, PA.

VINCO VIDGINO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.

ANTHONY MARTIN
RESTORANAS IR BARAS
3759 N. 7th Street

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
1730-2 E. Moyamensing Avenue
Tel. Howard 8-0596

FRANKFORD AV. CAFE
John Baltaduonis, sav.
1700 Frankford Avenue

A. MIEŽIS
Alus, degtinė ir vynas
2207 N. 2nd STREET
Regent 9-4156 Philadelphia

WINIFRED'S
MOTERIŠKŲ DRABUŽIŲ KRAUTUVĖ
W. Jankauskienė, sav.
3409 Walnut St. Philadelphia.
EVergreen 2-3961

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street

Restoranas ir Baras
EDVARDAS IR JULE BRESLAUSKAI, sav.
1645 Margaret Street
(pusė bloko nuo Frankford ave.)
Tel. JEfferson 3-2328

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
Licensed Penna and New Jersey
1601-03 So. 2-nd Street Tel.: DEW 5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakeleivingiems suteikiama nakvynė—viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį —mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

BALIN'S FUNERAL HOME
PHILADELPHIA 34, PA
2016 E. ALLEGHENY AVE.,
Tel.: GA 3-1411
Mano laidojimo įstaiga naujai, gražiai įrengta, pagal vėliausius reikalavimus. Liūdesio valandą prašomi kreiptis į mane — suteiksiu tinkamą patarnavimą.
FRANK A. BALIN
Laidotuvių Direktorius

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukštis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y. Phone EVergreen 4-0862

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1949 m. rugsėjo 16 d.

TAI JAU TREČIAS IŠ EILĖS

Vokietija — sena valstybė, bet iki šiol dar tik trečias iš eilės žmogus — Theodor Heuss — išrinktas jos prezidentu. Taip, trečias iš eilės prezidentas, nes po pirmojo pasaulinio karo, Hohonzollernų sostui griuvus ir Trečiajam Reichui įsikūrus, demokratiškai tebuvo išrinktas tik Ebertas ir Hindenburgas.

Bet ir tai — Hindenburgo išrinkimas — buvo aiškus posūkis į kraštutinį vokišką, nacionalizmą, nuo kurio, kaip visi gerai atsimename, iki Adolfo Hitlerio diktatūros tebuvo vienas žingsnis.

Taigi, Hitlerio, vėliau sukėlusio antrąjį pasaulinį karą, negalima laikyti Vokietijos prezidentų.

Kur nueis naujai susikūrusi ir Vakarų valstybių palaiminta Federalinė Vokietijos Respublika — atgal į kraštutinį nacionalizmą, ar tarptautinio bendradarbiavimo keliais — ateitis parodys. Pagaliau, kada jai pavyks po sena vokiška vėliava suvienyti ketvirtąją, sovietų kontroliuojamą, zoną, tai taip pat tik ateitis parodys.

NIEKO NEIŠMOKO, NIEKO NEPAMIRŠO

Pasirodo, kad buvę Mažosios Lietuvos vokietininkai nieko neišmoko, nieko nepamiršo. Štai, Vakarų Vokietijoje leidžiamas jų laikraštėlis Memeler Rundbrief, einąs garsiojo Memeler Dampfboot keliais, rašo:

"Prieš 700 metų geriausi Vokietijos vyrai, nešdami laisvę, traukė kolonizuoti Rytprūsiją. Rytų kultūra pasidarė vokiečių kultūra. Linija, kuri skirtų kolonizatorius nuo čiabuvių, jau seniai nebeegzistavo. Vokiečių tolerancija čiabuviams prūsams, kuršiams ir žemaičiams paliko kalbą ir papročus, o pastarieji, nors ir kalba dviem kalbom ir sudaro beveik pusę gyventojų skaičiaus, save laiko vokiečiais ir žymiai skiriasi nuo žemaičių, kurie gyvena anapus sienos..."

To laikraštėlio vedėjai labai gerai žino, kas atsitiko su Rytų Prūsais, kuriuos savo laiku "geriausi Vokietijos vyrai, nešdami laisvę", kolonizavo. Šiandien pusė to krašto, visa Mažoji Lietuva, paversta rusų kolonija. Bet vokietininkai, rodos, to nematytų...

Vokiečių, kaip ir rusų, nešamą laisvę lietuvis labai seniai pažįsta. O, kad tarp tų dviejų plėšrūnų jis niekad nematė skirtumo, tai ir Memeler Rundbrief, dabar flirtuodamas su bolševikais, tai įrodo.

DAR APIE JUGOSLAVIJOS TITO

Nėra abejonės, kad šiandien labiausiai paskilbęs žmogus pasaulyje yra Jugoslavijos diktatorius maršalas Tito.

Jugoslavija buvo vienintelė Balkanų valstybė, kuri be tiesioginės sovietų armijos pagalbos išvijo vokiečius ir pradėjo atsistatyti. Bet į maršalo Tito komunistiniais pagrindais atstatomos valstybės reikalus, žinoma, tuojau pradėjo kištis Maskva.

Žodžiu, jau 1944 metais tarp ambicingo maršalo ir "tautų tėvo" prasidėjo kivirčai. Šiandien Tito atvirai sako, kad Sovietų Sąjunga per daug melžianti savo satelitus...

Kaip ten bebūtų, bet maršalo Tito valdoma Jugoslavija, kuri šiomis dienomis gavo Amerikos paskolą, neketina pasiduoti. Prieš tris sovietų mechanizuotas divizijas Vengrijoje Tito pasiuntė savo kariuomenę... pasienio manevrams.

Ar šiuo metu Sovietų Sąjunga, be Kominformo intrigų, dristų imtis dar kitokių priemonių prieš "eretiką" Tito, sunku pasakyti. Gana to, kad Sovietų Sąjungos imperializmui, vykdomam po internacionalizmo priedanga, priešinasi net komunistinės valstybės. Tai, be abejonės, didelė paguoda tautoms, kurios jau keletas metų kenčia po raudonojo fašizmo letena.

EMIGRACIJOS SKERSVĖJUI TRAUKIANT

Emigracinis skersvėjis Vokietijoje palietė ne tik daugelį meno ansamblių ir švietimo įstaigų, bet pamažu nyksta ir lietuvių tremtinių stipriausieji kovos už laisvę ramsčiai — lietuviški laikraščiai. Pavasarį sustojusį eiti britų zonoje Lietuvių Žodį, vasarą pasekė Mūsų Kelias ir Mintis, o rudenėjant ateina žinia, jog ir Žiburiai rugsėjo 3 d. išleido savo paskutinį numerį. Tuo būdu dabar Vokietijoje beliko tik vienas lietuviškas laikraštis Lietuvis, jungtinis iš Minties ir Mūsų Kelio. Ilgainiui ir jis turės sustoti taip, kaip sustos visoks gyvenimas, pasibaigus emigracijai. Tačiau jų visų išvarytojų vaga yra labai gili.

Ketverių metų laikotarpio tremtinių spaudos, kokios ji būtų buvusi, komplektas, tai didelis šaltinis istorikui, kuris kada nors pageltusiuose jos lapuose mėgins domėtis lietuvių politinių emigrantų rūpesčiais ir džiaugsmais. O visur — kiekviename jos lape, nelyginant raudona siūle, eis pavergtosios tautos vaikų laisvės troškimas, jų kova už savo teises.

Nepalyginti didelį barą Lietuvos laisvinime nuveikė lietuviškoji tremties spauda ir jos darbuotojai, kurių dauguma dabar atsirado Amerikos žemėje. Nors čia spaudos darbo sąlygos yra kardinaliai skirtingos, bet neatrodo, kad fabriko ar ūkio darbo įrankis tremties laikraštininkui išmestų iš rankos jo kovingąją piunksną. Jų talka Amerikos spaudoje žymiai jaučiama. O jungtinėms jėgoms bet koks darbas bus efektingesnis.

ALT Kongresas ir kas toliau?

Rūpinkimės ne tik politika, bet ir kultūra

Rašo Vyt. Alantas

Prieš kurį laiką mes skaitėme Vienybėje Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomojo Komiteto atsišaukimą dėl lapkričio mėn. šaukiamo New Yorke Visuotinio Amerikos Lietuvių Kongreso. Tarp kitko, ten buvo atvaizduota tragiška Lietuvos padėtis ir pasakyta: "Akivaizdoje šių liūdnų faktų ar mes, Amerikos lietuviai, begalime tylėti?"

Vykdomasis Komitetas atsako: "Ne, ir dar kartą ne!" — ir, be abejo, viso pasaulio lietuviai jam pritaria. Reikia šaukti kongresus, reikia nepailstant barbenti į aprambėjusią pasaulio sąžinę, reikia be atvangos veikti, kol pagaliau mes būsime išgirsti ir, mūsų teisingi reikalavimai bus patenkinti.

Bet tai yra tik viena šaukiamojo kongreso prasmės pusė. Iš ALT Vykdomojo Komiteto paskelbto atsišaukimo ir tuo klausimu pasirodžiusių spaudoje balsų atrodo, kad iš Kongreso daugiausia laukiama tik politinio pobūdžio žygių. Kongresas bus iškilmingai atidarytas, bus jame pasakyta gražių patriotinių kalbų, bus priimta daug sklandžiai suredaguotų rezoliucijų, ir, suvažiavę iš viso šio plataus krašto atstovai, atsisveikinę, išvažinės. O kas toliau?

Galimas dalykas, kad to kongreso politinė reikšmė bus nemaža, gal jo priimtas rezoliucijas perskaitys šio krašto aukštų instancijų pareigūnai, galimas, pagaliau, dalykas, kad mes remsimės kongreso nutarimais tolesnėje savo kovoje dėl Lietuvos laisvės atstatymo, gali būti, bet vis dėlto, kyla klausimas: kas toliau? Rezoliucijos, nutarimai, šūktelėjimai pasauliui apie padarytą skriaudą — gerai, bet konkretūs darbai dar geriau.

Vienas laikraštis, kalbėdamas apie kongreso darbus, tarp kitko, išsitarė, kad kongresas turėtų pagalvoti apie Amerikos Lietuvos išlaikymą. Tai yra sveikintina mintis. Bet tuojau kyla klausimas, kaip mes tą Amerikos Lietuvą galėsime išlaikyti? **Atsakymas tėra vienas: stiprindami kultūrinę veiklą.**

Štai dėl ko, mano nuomone, kongresas privalėtų telkti savo dėmesį ne tik į politinį momentą, bet ir į kultūros reikalus, sakyčiau, ypatingai į kultūros reikalų stiprinimą, organizavimą, plėtimą ir t. t. Kongresas, į kurį suvažiuos daugumas amerikinės Lietuvos vadovaujančių ir lemiančių žmonių, būtų puikiausia proga daug ką konkrečiai nuspręsti mūsų kultūros dirvoje.

Lietuvybei išlaikyti Amerikoje yra du pagrindiniai būdai: lietuviška mokykla ir spaudos žodis. Apie mokyklą aš nekalbėsiu — tai būtų kita tema — stabtelėsiu tik ties spaudos reikalais. Kalbėdamas apie spaudą, turiu galvoje ne tik laikraščius, bet ir knygą.

Amerikos lietuvių laikraščiai šiaip taip verčiasi. Mūsų periodinė spauda kituose kraštuose ir kontinentuose taip pat šiaip taip laikosi, bet **lietuviškos knygos reikalas, užsidarant leidykloms Vokietijoje, atsidūrė katastrofingoje padėtyje.** O juk knyga yra vienas galingiausių ginklų kovoje dėl lietuvybės, dėl tėvų žemės, dėl gimtosios kalbos. Ir darosi klaiku pagalvojus, kad, užsidarius leidykloms Vokietijoje, mes visame pasaulyje nebeturėsime nė vienos lietuvių leidyklos, nė vieno centro, iš kur po visą pasaulį spinduliuotų lietuvių kultūros žodis.

Todėl visi lietuviai kultūrininkai su viltimi kreipia žvilgsnį į kongresą: gal jis čia tars savo lemiantį žodį. Amerikos Lietuva yra gausingiausia ir turtingiausia už Anglijos, Australijos, Kanados bei Pietų Amerikos Lietuvas. Aš manau, kad ji viena visais atžvilgiais atstotų visas kitas Lietuvas. Be to, Amerikos Lietuva turi seniausias ir garbingiausias kultūrines tradicijas. Iš kurios pusės mes į reikalą pažiūrėsime, turėsime prieiti tą pačią išvadą: **Amerikos Lietuvai tenka imtis iniciatyvos ir atsakomybės už tolesnį lietuvių kultūros plėtojimąsi bei pačios lietuvybės išlaikymą.**

Štai, kokiomis mintimis lietuvis kultūrininkas sutinka Visuotinį Amerikos Lietuvių Kongresą. Suvažiavę viso šio krašto lietuvių atstovai turėtų labai konkrečiai pagalvoti apie sudarymą kultūros centro, iš kurio lietuviškas žodis spinduliuotų po viso pasaulio lietuvių kolonijas. Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas turėtų tarti ne tik autoritetingą žodį dėl politinio Lietuvos išlaisvinimo, bet ir lemiamą žodį dėl tolesnės lietuvių tautinės kultūros plėtojimosi. Dabar tam kaip tik pats metas. Tegul kongreso atstovai atsimena, kad į juos nukreiptos viso laisvo pasaulio lietuvių kultūrininkų akys.

BAISI LIETUVIŲ BŪKLĖ BELGIJOJE

Belgų - flamandų laikraštis Het Niewsblad 91 nr. užjausdamas rašo apie benamių, beteisių lietuvių ir kitų tautų DP vargus ir kančias Belgijoje.

Jie sunkiai dirbo vokiečių koncentracijos stovyklose, daugelis buvo politiniai kaliniai. Jie atvyko į Belgiją pagal sutartis 2 metams anglių kasyklų darbams. Dveji metai prabėgo...

Jais niekas nesirūpina. Jie norėtų grįžti į Vokietiją, į stovyklas, arba išemigruoti į Kanadą, JAV ar kur kitur.

Jie nekalba nei prancūziškai, nei flamandiškai. Jie kalba laužyta vokiečių kalba. Į Rusiją jie protestuoja grįžti. Jie tvirtina: "Mes nenorim girdėti apie Rusiją. Mus ten laukia Sibiras. Mes šiuo metu neturim Tėvynės. Policija mums bagažą atėmė. Iš oficialių įstaigų mes negaunam nieko. Mes esame palikti bado mirčiai. Vaikai negauna ne tik pieno, bet ir nieko šilto. Netgi šalto vandens stiklo".

Mus nepaprastai stebina, kad maža belgų tauta greit užmiršo svetimos okupacijos dienas ir nesupranta lietuvių tokios pat tautos okupacijos ir ištrėmimo vargų. Argi humanizmas belgų tautoje yra visai išnykęs?

Lais. L.

— **Australijos Lietuvių Sąjungos** leidžiamoji Mūsų Pastogė pateko į materialinį neteklių. Jei prenumeratorių skaičius nepadidės, yra pavojus jai sustoti.

DIENŲ ŠŪKURYJE

TAUTOS ŠVENTEI PRAĖJUS...

Rašo J. Cicėnas

Rugsėjo 8-tąją minėjo visi sąmoningi lietuviai. Tai vis labiau žydinti tradicija. Tądien buvo atitolta nuo smulkių kasdienybės reikaliukų ir susikaupta ties amžinai gyvaisiais mūsų tautos reikalais, būtent — ties laisvės ir nepriklausomybės reikalais praeityje, dabartyje ir ateityje. Šventė, ypač tautos — tai lygu versmė, iš kurios pasisemiama drūtybės, išminties ir tėvų patirties sau vadovautis ir bendruomenėje bendradarbiauti.

Šviesusis Vaižgantas yra taręs, kad "istorija — išminties motina, ir mes tiesiog laimingi esam, kad jau turime bet kurio savo klausimo istoriją. Ėmęsis rišti jį, apsidairai, kas jau buvo, kas iš to pasidarė, ir tau aišku, kas ir toliau gali pasidaryti".

Dr. V. Kudirka, aplankęs vieną iškasenų parodą, 1899 m. Varpe rašė:

"Bežiūrint ilgai į tuos kirvelius, peilius, iešmus, persikeli mintimi į senovės laikus, kada tie daiktai buvo dirbti ir štai, rodos, matai gyvus žmones, girdi čiaukšėjimą geležies, taukšėjimą kirvelių, baršėjimą drabužių... O kaušai, rodosi, kalba: žiūrėkite, jūs išgamos, šventvagiškai nešiojantįs vardą lietuvių! Žiūrėkite į mūsų prietaisus, kuomi gynėme tėvynę ir kokius išdarbius vartojome savo gyvenime! Negražūs ir neišmaniai padirbti tie daiktai, o vienok mums jų išteko, vienok džiaugėsi iš mūsų Lietuva ir gėrėjosi mumis. Ar džiaugiasi iš jūs?"

Anot publicistės D. Thompson, "laisvė nėra tai filosofinė abstrakcija, bet kažkas realaus, kaip ir duona kasdieninė. Patriotizmas — šitai ne vėliava, kurią iškeliame iškilmių metu, bet tai žmogaus vertingumo simbolis ir mastas".

Rimti ir susikaupę paminėję Rugsėjo 8 d., visada atsiminkime prezidento A. Stulginskio žodžius:

"Didžiausias tautos turtas — tai jos laisvė, nepriklausomybė. Ant tos laisvės aukuro aukojama daug žmonių gyvybių, pakeliama daug sunkaus triūso, iškenčiami pažeminimai, kalėjimai, ištrėmimai, persekiojimai".

Prezidento A. Smetonos žodžiais, "nori nepriklausomybės — mokėk aukotis ir būk kantrus. Be ištvermės vergu būsi!"

Prezidento dr. K. Griniaus teigimu, "tėvų dirbti darbai mums palikti kaip sunki, bet visų garbingiausia pareiga. O visų didžioji pareiga ir yra budėti tautos sargyboje".

Šaulių sąjungos organizatorius ir ilgametis vadas Vladas Putvinskis viename savo str. kalte kala į galvą:

"Jei valstybė žūsta, ji gali būti daug kartų atstatyta iš naujo. Jei žūsta tauta, tai jau žūsta amžių amžiams. Mes žinome apie stebuklus, kada atgijo miręs žmogus, bet mirusi tauta neatgijo niekados. Štai dėl ko tautos idealai praneša valstybinius idealus savo gilia prasme. Valstybės likimas yra visada trapus ir opus, kaip mašinos. Ji žūsta tokiu laipsniu, kaip žūsta jos nepriklausomybė. O tauta gali iškęsti vergovės amžius. Tauta žūsta tik tada, kada tampa perkirptas paskutinis jos gyvybės siūlas, jungiąs praeitį su ateitimi, uždarytas gyvajame žmoguje. Kol tautoje glūdi nors maža gyvybės kibirkštis, uždaryta žmonių saujelėje, dar per anksti ją laidoti..."

Dr. V. Kudirka moko:

— Dirbkime tėvynei, nesiderėkime su ja dėl privilegijų ar atlyginimo. Dirbkime, nes kiekvienas mūsų stabtelėjimas yra priešo laimėjimas.

BALTIJOS TAUTŲ NAIKINIMAS

Stockholm (Laic) — Nepaisant visų maskoliškų pastangų uždaryti kelius į laisvę, "kad nei paukštis neperskristų, nei zuikis neprašoktų", per sieną, retkarčiais laisvę pasiekia tai pavieniai asmenys, tai būreliai. Pav., birželio gale, ginkluotas ukrainiečių UPA dalinys prasimušė į amerikiečių zoną Vokietijoje iš Čekoslovakijos, ginklu prasiskynęs sau kelią nuo anapus Curzono linijos.

Sudėjus ir išanalizavus visus pranešimus, atrodo, kad nuo Karelijos ligi Juodųjų Jūrų sistemingai vykdomas visų pavergtų tautų naikinimas.

Lietuvoje jau įvykdytos septynios masinių trėmimų "bangos": 1. 1941 m. birželio 14—22 d., 2. 1945 m. rugsėjo mėn., 3. 1946 m. vasario 16 d., 4. 1947 m. gruodžio 19 d., 5. 1948 m. gegužės 22 d., 6. 1949 m. kovo 24—27 d. d., 7. 1949 m. birželio mėn. Pati stambiausia MGB "operacija" buvo 1948 m. gegužės 22 d., kai Lietuva neteko virš 100,000 savo gerųjų sūnų ir dukterų. Tremiami jau ne "politikai" ar "vadai", bet paprastos, niekam nenusikaltusios, smulkių ūkininkų šeimos, daugiausiai moterys ir vaikučiai.

Latvijoje stambiausia "operacija" atlikta š. m. birželio mėn., kai virš 100,000 latvių buvo ištremta, 10,000 vien iš Rygos miesto. Priverstinė kolektyvizacija patarnavo, kaip stambiausias pretekstas "liaudies priešams" naikinti. Estijoje stambiausia "operacija" buvo planuojama atlikti pernai. Estijos "prezidentas", Dr. Johannes Wares, nusižudė, kai sužinojo apie "operacijos" dydį ir ši aplinkybė sutrukdė trėmimus, betgi dėl to nukentėjo estai komunistai, kurie drįso protestuoti prieš trėtrėmimus. Netgi patys patikimieji komunistai, 1940 m. gelbėję aneksuoti kraštą, kaip Nigol Andresen ir Oskar Sepre, "dingo" iš aukštų pareigų ir jų vietas užėmė maskoliai.

Šiais metais Lietuvoje didžiumą aukų sudarė tremtinių ir partizanų giminės. Visur iš tremiamųjų buvo reikalaujama pasirašyti pareiškimus, būk jie vykstą Rusijon "savanoriškai", norint apsisaugoti nuo "banditų". Keli šimtai pasirašė, bet dešimtys tūkstančių atsisakė. Netgi Sibire lietuviai atsisakė dalyvauti "rinkimų" komedijoje, netgi pasirašiusieji. Ukrainoje trėmimai labiausiai palietė Karpatorusės gyventojus.

Silpna Lietuvos komunistų partija

EJPJ biuletenis, leidžiamas Paryžiuje, rašo: "Lietuvos komunistų partija turi 24,000 narių, mažiau kaip 1 % gyventojų. Nuo 1945 m. skaičius paaugęs, anot Sniečkaus, 5 kartus. 1945 m. buvo atgabenta į Lietuvą iš Rusijos 1,200 komunistų, kurių neužteko. Tas 24,000 skaičius apima ir komunistus, esančius kariuomenėje (rusų), kuri dabar stovi Lietuvoje. Komjaunuolių buvo 35,287, arba 1,2% visų gyventojų. Tai mažiausias skaičius Pabaltijy. Komunistų partijos suvažiavimo dalyvių 53% buvo lietuvių, 36% rusų ir 11% kitų. Centro Komitetas, sudarytas iš 71 atstovo, turi 38 lietuvius ir 33 rusus. Iš 5 sekretorių 3 rusai ir 2 lietuviai.

Nacionalinė dvasia gyvesnė, kaip bet kada. Kolektyvizuota tik 10%. Visi šie daviniai apie padėtį Baltijos kraštuose rodo, kad stalininis režimas toli gražu nėra konsoliduotas, kaip galima buvo tikėtis po Vokietijos kapituliacijos. Tyla gyventojų ,kurie pavergti diktatūros, dar nereiškia, kad jie ją priima".

4,000 KOLCHOZŲ LIETUVOJE

A. Sniečkus, savo kalboje į moteris, pranešė, kad š. m. birželio 20 d. Lietuvoje jau yra pristeigtų 4,000 kolchozų. 1947 m. jų tebuvo tik 20. Taigi, per trumpą laiką yra įvykdyta II Lietuvos baudžiava.

PROFESORIAUS PAVADUOTOJAS

RAMON PEREZ DE AYLA

Bet ilgainiui jie taip įsilingavo, jog don Clemente suprato, kad turi vienaip ar kitaip gintis ar atsisakyti nuo katedros. Ir jis ėmėsi šios priemonės: siurblio su žarnele, savotiško mažo purkštuvo, kuris buvo laboratorijoje ir kurį jis pritraukė pilną rašalo, paskui, prieš pradėdamas paskaitą, pasidėjo ant stalo parankiui. Buvo graži pavasario diena. Studentai dar nespėjo sueiti, kaip Pancho Benavidesas paėmė žodį:

— Tamsta turėjai pastebėti, pone profesoriau, kontrastą tarp dienos grožio ir blausaus šių rūmų ir salių liūdnumo. Dėl to mes nutarėme, kad paskaita neįvyks ir šią valandą mes paskirsime pasikaitinti saulėje. Bet, kaip gerai išauklėti žmonės, esame atėję tamstai apie tai pranešti. Vadinasi, labanaktis.

Don Clemente, kuris turėjo rankoje laistomąją žarnelę, sustojo apžiūrėti elegantiškų Benavideso rūbų ir pagalvojo, kad bus be galo gaila juos gadinti. Jis pasitenkino atsakęs:

— Negaliu, pone Benavidesai, atsižvelgti į tamstos žodžius. Esu profesorius ir aš vienas čia duodu įsakymus. Pradėkime paskaitą.

Zarracina atsistojo ir, sugniaužęs kumščius, kreipdamasis į studentus, pareiškė:

— Čia daro, ką mes norime, po velniais! Visi į gatvę!

— Te niekas neišeina! — sušuko don Clemente ir, jau pametęs galvą, prisitaikė į baisųjį Zarraciną ir aptrėškė jį rašalu nuo galvos iki kojų.

Zarracina pastovėjo valandėlę apkvaišęs. Bet greitai atsipeikėjo ir įsiutęs puolė į katedrą, bet sulig nauju rašalo trykštelėjimu sustojo kaip įremtas. Studentai palaikė Zarracinos pusę. Pasipylė, paleisti profesoriui į galvą, visokie sviediniai. Studentai pakartotinai puolė. Bet visą laiką puolikus atrėmė rašalo sriautai. Kova tęsėsi vykstant nuožmiam kaukimui. Staiga virstelėjo salės durys, ir pasirodė rektorius. Kova tuojau nutrūko.

— Ką tai reiškia? — paklausė rektorius, šaltai ir rūsčiai žiūrėdamas į don Clemente.

Don Clemente, nuleidęs galvą, išblyškęs, šverdėdamas, kelis žodžius pravapėjo atsiprašydamas.

— Šitaip tamsta įsivaizduoji katedros orumą? — kietai paklausė rektorius, smeigdamas į don Clemente pilną paniekos ir pasibiaurėjimo žvilgsnį. Jis pasakė toliau: — Susirinksime į posėdį ir nuspręsime tamstos likimą.

Rektorius buvo beišeinąs, kai kresnasis Alejandrin Serenas išėjo į vidurį salės ir su giedra tvirtybe pareiškė:

— Pone rektoriau, mes esame kalti. Mes ir niekas kitas: šiandien, vakar ir kasdien. Na, ar nors vienas kolega išdrįs man pasipriešinti. Kieno kaltė? — sušuko jis, kreipdamasis į studentus.

Keli bevardžiai balsiai atsiliepė: "Mes".

Rektorius išėjo blogai nusiteikęs.

Kai don Clemente parėjo namo, jo dukterys paklausė jį išsigandusios:

— Kas atsitiko? Atrodo, lyg būtum verkęs.

— Taip, esu verkęs. Ir dar verkiu, — atsakė jis, šluostydamasis akis.

Ir joms pasakė, kad per kitų profesorių intrigas rektorius buvęs atėjęs į jo paskaitą ir pradėjęs daryti jam priekaištus be pagrindo, bet turėjęs liautis ir atsiimti savo žodžius, nes studentai, kaip vienas, karštai užsistoję don Clementę. Jis pabaigė:

— Tokie dalykai graudina.

— Taip, taip, — pritarė jo dukterys susigraudenusios.

Taryba nesusirinko don Clemente teisti. Po didžiojo skandalo dienos studentai priminė, draugiškai pasitarę su don Clemente, kad geriausioji priemonė išvengti naujų apgailėtinų istorijų yra leisti tiems, kurie nenori klausytis paskaitų, visai neateiti. Nuo to momento paskaitų klausydavosi vos keletas studentų.

(Bus daugiau)

AMERIKOS LIETUVIŲ TURTAI

Visa bėda, kad mes lig šiol tiksliai nežinome, ką mes čia Amerikoje turime. Net apytikris pačių lietuvių skaičius niekam nežinomas. Kai kas aimanuoja, kad čia maža ką mes turime, kad lietuvybė šioje šalyje silpna, kad vyresnioji karta nesugebėjo tinkamai išauklėti savo jaunimo ir, šis daugumoje visai nusigrįžo nuo savo tėvų kalbos. Tai čia pat po tokių liūdnų minčių surandami priešingi įrodymai, kurie sukelia kaip tik gaivinančių minčių.

Mūsų žmonės neišpasakytai išsklaidyti po visą platųjį kontinentą. Daugumas pasistengė apsigyventi didesniais kamienais. Ir jie patys pasiekia viešąjį lietuvių gyvenimą, ir plačioji visuomenė vienokiu ar kitokiu keliu jų gyvenimą pažįsta. Bet yra tokių užkampių, kur mūsų žmonės gyvena visiškai svetimoje aplinkoje, vieni, nuo visų atskirti.

O tuo tarpu daugelis jų iš savo Tėvynės atsivežė neįkainojamus liaudies kūrybos turtus. Tie žmonės, daugumoje dabar jau gilūs seneliai, kurčiai dingsta mums, pamažu išmiršta ir į kapus nusineša savo atmintyje sukrautas lietuvių dvasios brangenybes.

Neseniai Amerikon atvykęs tautosakininkas prof. dr. J. Balys štai, šią vasarą važinėja po lietuvių kolonijas, kaip... po lietuviškus bažnytkaimius. Tiek daug jis suranda naujų dar negirdėtų dainų ir pasakų! Ir nuostabiausia, kad senyvi žmonės tuos dalykus atsimena iš žalios savo jaunystės laikų. Kai kurie dar vaikystėje motinos padainuotąją dainelę ar pasektą pasaką ilgus dešimtmečius išlaikė savo atmintyje ligi pat šių dienų.

Pasinaudodami dr. J. Balio užrašų knygute, pacituosime būdingą liaudies dainelę, kurią tautosakininkas pirmą kartą čia išgirdęs. Ją padainavo Jieva Klimaitienė, 63 m. amžiaus, kilusi iš Tupikų kaimo, Naumiestčio parapijos. Štai, toji senovinio stiliaus daina:

Oi, kilau, kilau,
Oi, ir iškilau,
Iš Kirijos miestelio
Ant kadūgio laivužio.

Oi eičia, klausčia
Savo mergužę —
Ant kur kreipti laivužį,
Kur statyti irkluži.

Ar ant jūružių,
Ar ant maružių,
Ar ant tėvo dvaružio,
Kur aug mano mergužė.

Nei ant jūružių,
Nei ant maružių,
Tik ant tėvo dvaružio,
Kur aug mano mergužė.

Ir kol iš tremties neatvyko tautosakos žinovų, panašūs liaudies kūrybos pavyzdžiai negrįžinamai dingdavo. Lietuvių tautos dalis atsivežė į šią šalį savo tėvų palikimo tam tikrą dalį. Ir, jeigu šia nepaprasta proga bus pasinaudota tautosakai surinkti, tai mes patys nustebsime, sužinoję, kokius lietuvių širdyse slypinčius turtus mes čia ilgus dešimtmečius saugojom.

TURIU VARGONUS, ORKESTRĄ IR PIANINĄ

— *Sako operos dainininkas Jonas Būtėnas*

Jei tremtyje susitikdami vienas kitą klausdavome: "Kur emigruoji?", tai čia pirmasis klausimas: "Kaip įsikūrei?" Nesvarbu, ar jau šiame krašte nunešiojai puspadžius, ar tik pora savaičių, kai išlipai iš laivo. Visvien šis klausimas galioja.

Panašiai paklausiau ir dainininką Joną Būtėną, kai tik peržengiau jo darbovietės slenkstį. O jis juokaudamas man pasakoja: "Gyvenu puikiai. Čia turiu vargonus, orkestrą ir pianiną", o po to aš gaunu progos susipažinti su jo darbu ir tais gražiai skambančiais instrumentais. Palipame laiptais žemyn, o pačiame rūsyje stovi tie "vargonai". Tai bulvių skutimo mašina. Kai ji dirba, tai tikrai tas jos dundėjimas primena vargonus. "Orkestras" — taipgi neblogas. Instrumentų visokių — nuo storiausių ligi ploniausių balsų — porcelianinės lėkštės, stiklo indai ir aliuminijaus puodai. Užgauk kurį nori, ir bus gražus tonas. O, kai virtuvėje būva pietų davimo laikas, tai čia nereikia nė dirigento, nes kiekvienas žino savo partiją.

Taigi, matau, kad J. Būtėnas pamelavo. Bet iš trijų vis tiek vieną jis turi — tai pianiną. Šiuo jis gali naudotis, kada tik jis nori ir kada atlieka laiko nuo pagrindinio darbo. O pagrindinis darbas ir yra indų plovimas, na, žinoma, prijungiant dar ir kt., smulkesnius darbus virtuvėje.

— Pirmuosius savo žingsnius Amerikoje kadaise pradėjau anglių kasyklose, o dabar — indų plovime, — plaudamas sako jis, kai prisimename praeitį. 1947 m. gruodžio 12 d. jis iš Vokietijos atvyko Amerikon, iš viso jau šešioliktąjį kartą perplaukdamas Atlantą. Pirmą sykį Amerikos krantus jis pasiekė 1909 m. Pennsylvanijoje iki 1918 m. dirbo kaip angliakasys. Čia gyvendamas jis jau pradėjo mokytis dainuoti, pradėjoje dainuodamas chore pas Ant. Sodeiką, vėliau mokėsi pas Strumskį. Nuo 1923 m. iki 1947 m. prasideda jo Europos kelionės. Tat: Italijoje 6 metai, mokantis dainavimo, 16 m. Liet. Valstybės Teatre, 2 metai konservatorijoje bedėstant, ir visa eilė įvairių muzikos kursų privatiems asmenims.

Vokiečių okupacijos metu, atsiradus pavojui, kad gali būti uždaryta konservatorija, panašiai, kaip ir visos kitos liet. aukšt. mokyklos, J. Būtėnas, kartu su V. Grigaitiene ir Binkevičiūte, sujungia savo konservatorijos klasės mokinius su savo privačiais mokiniais, ir visus juos toliau moko. Be visos eilės Kauno Katedros kunigų, iš pasauliečių pirmasis jo mokinys yra Petras Kovelis. Tai nedidelio masto lyrinis tenoras, labiau tinkąs koncertams per radiją. Ypač tremtyje būvant, jo balsas sustiprėja. P. Kovelis visą laiką buvo Blombergo liet. meninininkų grupėje ir dalyvavo koncertuos po Vokietijos lietuvių stovyklas. Tačiau labiausiai J. Būtėnas džiaugiasi savo antruoju mokiniu — tai dramatiniu tenoru Stasiu Baranausku. Dėl jo savo metu net ginčų buvo kilę: iš konservatorijos jis buvo atleistas kaip netinkamas būti dainininku. Ankstyvesnysis jo mokytojas Oleka iš jo norėjo baritoną padaryti, gi J. Būtėnas užsispyrė, kad jis yra tenoras. Su St. Baranausku J. Būtėnas dirbo nuo 1941 m. iki 1947 m. rugpiūčio 15 d. su nedidelėmis pertraukomis. Tą dieną buvo surengtas jam išleidžiamasis koncertas, per kurį jis jau pasirodė vokaliai užbaigęs savo mokymąsi.

Ir daugiau J. Būtėnas dar pasakoja apie savo mokinį. Ta maloni išraiška, kuri puošia dainininko — mokytojo veidą, pakankamai rodo, kiek džiaugsmo jam šis mokinys suteikia. Tikrai St. Baranausku J. Būtėnas gali džiaugtis. Juo džiaugiamės ir mes visi, linkėdami jam ir šiame krašte traukti auštosiomis gaidomis.

Čia Amerikoje J. Būtėnas turi ir antrąjį savo mokinį — V. Bendorių, kuris Kaune mokėsi 2 metus. Kurį laiką, atvykęs Amerikon, J. Būtėnas talkininkauja jam, tuo metu buvusiam prie jūrininkų meninių parengimų. Tenai septynis vyrukus jis ir dainavimo mokė. Šiuo metu tas pats V. Bendorius organizuoja dainos studiją, kurią ves J. Būtėnas. Muzikiniu vadovu čia bus pianistas St. Gailevičius, kurio dabar laukiama atvykstant iš Vokietijos.

Todėl J. Būtėnas ir sako: "Prie indų plovimo nemanau ilgiau pasilikti. Norėčiau dirbti savo srityje". Jis pats kaip dainininkas Amerikoje jau yra turėjęs visą eilę koncertų, o ateinančiam žiemos sezonui jau šešiose vietose turi užsakymus.

Pats, palyginti, dar neseniai iš stovyklos atvykęs, nepamiršta savo bendro likimo tautiečių. Visu atliekamu laiku jis pakuoja siuntinius ir siunčia į Vokietiją. Net patys Amerikos lietuviai juo stebisi, sakydami: "Jis išprašo net menkiausius daiktelius, tuos, kuriuos jau mes buvome numetę, ar į rūsį sudėję, tardamas:

— Pasidės puspadžius ir galės vaikščioti. —

Taigi, paima, nuvalo, sutvarko, net puspadžių porą kitą nuperka ir sudeda į dėžutę prie tų visų daiktų, kuriuos laisvalaikiu supakuos, užsiūs ir Vokietijon paleis.

— Kai aš pats gaudavau iš Amerikos siuntinį, tai man net širdis sudrebėdavo iš džiaugsmo. Manau, kad ir mano siuntiniai kam nors džiaugsmo sudaro. O jei taip yra, tai ir aš esu patenkintas ir laimingas, — sako jis.

S. Narkėliūnaitė

LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS

Skubos keliu spausdinamas *Lietuvių Kalbos Vadovas* Bielefeld spaustuvėje Vokietijoj. *Knyga turės per 700 puslapių ir tik $2,50.* Paskubėkite užsiprenumeruoti. Pinigus pašto orderiais arba banko čekiais siųskite:

Juozas Audėnas, Gener. Įgaliotinis
14 Townsend Street
Boston-Roxbury, Mass.

ĮVAIRENYBĖS

SENASIS VĖŽLYS

Seoule, Korėjoje, sugautas didelis jūrų vėžlys. Jo amžius, žinovų apskaičiavimu, yra ne mažesnis, kaip tūkstantis metų. Žvejai, kurie šį vėžlį sugavo, tuojau jį pavaišino vynu. Tris didelius stiklus čia pat vėžlys skaniai išgėręs. Bent taip pasakoja aplinkiniai gyventojai. Pats Korėjos prezidentas Syngman Rhee vėžlio sugavimą laiko geru ženklu, o Korėjos liaudis ištisus šimtmečius tiki, kad sugautas vėžlys atneša laimę. O šitai ypatingai aktualu, nes jauna Korėjos respublika sunkiai kovoja su rusų okupuotoj salos dalyje susidariusiais partizanų būriais. Ar atneš tas senas vėžlys Korėjai laimę?

***

MOKSLAS DAR NEPRALENKĖ GAMTOS

Mokslininkai ir technikai didžiuojasi savo laimėjimais. Bet, pasirodo, jų laimėjimai toli gražu nepralenkia gamtos. Ligi šiolei naujausiu išradimu laikomas lėktuvas, kuris lekia greičiau už garsą, bet inžinieriai turi sutikti su ta mintimi, kad jie ir šiuo atveju gamtos nepralenkė. Gyvūnai, pasirodo, yra greitesni, negu žmogaus pastatyti aparatai.

Tropikuose yra muselė, vadinama Cefonomija, kuri lekia greičiau už garsą ir padaro 1300 kilometrų į valandą!

Kitų gyvūnų greitis taip pat yra labai didelis. Pats lėčiausias, tur būt, bus sliekas. Jis nušliaužia tik keletą dešimčių metrų per valandą. Žmogus plaukdamas pasiekia 1,6 kilometro per valandą. Bėgikas nubėga 35 kilometrus per tą patį laiką.

Kaž kodėl buvo manyta, kad puldamas dramblys bėga greičiau už arklį. Bet tai netiesa. Lenktynių arklys per valandą nubėga 70 km, zuikis 75 km. Afrikos stirna 95 km. Erelis nulekia 100 km, pantera nubėga 110 km, kregždė 170 km, o sakalas — net 285 km per valandą.

Visi žinome žuvėdras ir albatrosus, kurie šimtus kilometrų seka paskui laivą ir nepavargsta. Taigi, mokslas dar ne visose srityse pralenkė gamtą.

"...Žalioj lankelėj kalbino mane jaunas bernelis..."

VASAROKITE PAS SAVO TAUTIEČIUS

GRAŽIOJI STONY BROOK VASARVIETĖ

ARBA STONY BROOK LODGE,
kurios savininkė ir vedėja yra visiems gerai žinoma mūsų spaudos bendradarbė Pranė Lapienė

Kam patinka gamta — grynas oras, medžiai ir jūra — kas nori atgyti siela ir kūnu, kviečiamas į STONY BROOK LODGE. Viešbučio kambariai su visais moderniškais patogumais. Geras maistas. Lietuviams didelės nuolaidos. Dėl rezervacijų rašykite:

MRS. A. LAPE, STONY BROOK, L. I.
Telefonas: Stony Brook 586

JANUS TAVERN
PAUL JANUS, Savininkas
Pirmos rūšies maistas. — Ideališka vieta piknikams ir išvažiavimams
Viena iš gražiausių Long Island pakelės sustojimo vietų
ROUTE 25, CORAM, L. I., N. Y.
Tel.: Selden 2592-J

WESTHAMPTON LODGE
KAMBARIAI IR APARTAMENTAI VASAROTOJAMS
Nemokamas nuvežimas į pajūrį, kuris yra čia pat.
JOHN TRAGES, Savininkas
Potunk Lane, Westhamton, L. I., N. Y.
Tel.: Westhamton 1424

Nėra gražesnės ir malonesnės atostogoms praleisti vietos, kaip
MENDERIŲ FARMA
ONA MENDERIENĖ, Šeimininkė
Kas kartą yra buvęs Menderių ūkyje, apsuptame žaliuojančių kalnų vainiku, tas visada norės čia sugrįžti.
Nėra kitos tokios vasarvietės, kur būtų toks geras maistas kaip pas Menderius.
KAMBARIUS REZERVUOKITE IŠ ANKSTO
MENDER'S FARM
BOX 51, WHITE SULPHUR SPRINGS, N. Y.
Tel.: Liberty 520 F 12

Šią vasarą atostogas praleiskite amžinai siūbuojančio Atlanto vandenyno pakrantėje
NEW PLAZA VIEŠBUTIS
Šviesūs, gražūs ir patogūs kambariai.
EMILIJA MIKONIENĖ, Savininkė
MADISON & AMHERST AVE.
Tel.: Atlantic City 2-5445. MARGATE CITY, N. J

HOTEL REGIS
Route 9 — Albany Post Road
RED HOOK, N. Y.
MODERNIŠKI KAMBARIAI SU VISAIS PATOGUMAIS. RESTORANAS, "COCKTAIL LOUNGE", VERANDA, GRAŽUS SODAS. NETOLI BAŽNYČIOS, KINO IR EŽERO
Kainos — $6.00 į dieną
Savaitėmis — 2 asmenims kambaryje — $38.00
pavieniui — $42.00
Patogu atvažiuoti iš Grand Central stoties traukiniu ar autobusu. Netoli Poughkeepsie ir Hyde Park.
Dėl rezervacijų ir platesnių informacijų rašykite:
Barbara Regis Neuling, Manager
HOTEL REGIS, RED HOOK, N. Y.

Moterų Pasaulis

Redaguoja V. TYSLIAVIENĖ

Vėsiais rudens vakarais ne tik gražu, bet ir malonu apsisupti tokiais žebenkšties kailiukais. Kino aktorė Teresa Wright čia rodo modelį iš New Yorko John Frederics krautuvės.

Kur dabar vyksta Izabelė Rovaitė?

Argentinos Lietuvių Balsas rugpiūčio 4 d., rašydamas apie Izabelės Rovaitės ir veterinarijos gydytojo dr. Veleitos sutuoktuves, praneša, kad povestuvinei kelionei jaunavedžiai atvyksta į Pietų Ameriką...

Vokietijos lietuvių spauda rašė, kad jaunavedžiai jau buvo išvykę povestuvinei kelionei į Berchtesgadeną, o iš Vokietijos atvykstantieji tremtiniai pasakoja, kad BALF įgaliotinė Izabelė Rovaitė neseniai važinėjo po Italiją ir Šveicariją. Ar tai vis povestuvinės kelionės?

BALF'o valdyba, kaip žinia, savo posėdyje rugsėjo 5 d. nutarė Izabelę Rovaitę iš Europos atšaukti, kad ji paaiškintų direktoriams apie dingusią kavą ir kitus reikalus ir, be to, dalyvautų metiniame seime Philadelphijoje.

Įdomu, kur Rovaitė tikrumoje vyksta: į Ameriką, ar dar vienai povestuvinei kelionei?

LAIMUTĖ GRAUŽINIENĖ APIE MOTERŲ SKYRIAUS PRASMĘ

Buenos Aires leidžiamas mėnesinis lietuvių žurnalas Laikas įvedė moterų skyrių, kuriame Lietuvos įgaliotinio Pietų Amerikoje žmona Laimutė (Šlapelytė) Graužinienė, rašo:

"Moterų teisių klausimo, galima sakyti, šiandien jau nebėra, nes maža beliko pasaulyje kraštų, kur jų teisės nebūtų sulygintos su vyrų teisėmis. Gi dviejų pasaulinių karų pasėkoje ir pats moters vaidmuo pasaulyje visiškai pakitėjo. Karo metu, trūkstant darbininkų visokiose srityse, moteris buvo kviečiama eiti įvairias atsakingas pareigas, dirbti visokius, seniau tik vyrų dirbamus darbus. Ir kokios buvo to pasekmės? Gi pasirodė, kad moterys nė kiek neblogiau už vyrus tas pareigas atlikdavo, o dažnai net ir geriau, ypač kur reikalingas buvo atidumas, kruopštumas ir panašios ypatybės.

Tuo būdu šiandien moterų rasime dirbant visokiausiose srityse. Atrodytų, kad, susilyginus jų pareigoms ir teisėms su vyrais, savaime būtų išnykę ir vien tik moterims rūpimi klausimai, tiktai jas ypatingai liečiančios problemos.

Taip tačiau nėra, nes, nors moterys ir ėmėsi vyriškų darbų, iš to dar neišeina, kad vyrai būtų pasiryžę atlikti visas moterų pareigas.

Yra visa eilė tokių atsakingų ir tokių su jomis susijusių problemų, kurių moterys niekados neišvengs ir niekas negalės čia jų pavaduoti.

Pirmoje eilėje tai šeimos auklėjimo klausimas. Čia moters vaidmuo yra ir bus visuomet vyraujantis. Ir kad ir kažin kokios sunkios ir atsakingos būtų jos pašalinės pareigos, ši pareiga yra svarbiausia, kurios ji apleisti negali.

Lietuvė moteris ypatingai yra šiuo atžvilgiu jautri. Amžiais vystėsi ši jos būdo ypatybė, ir visiems žinoma tradicinė jos laikysena Lietuvoje, kur, būdama darbšti ir stropi vyro bendradarbė, šeimos auginimo ir auklėjimo naštą kantriai ir pavyzdingai pati nešė, retai kada vyro šioje srityje pavaduojama.

Moterų Skyriaus skiltyse tad svarbiausia reikėtų nagrinėti moters, kaip lietuviškoj dvasioj šeimos auklėtojos pareigas ir stengtis padėti jai tas pareigas atlikti. Kad lietuvė moteris išeivė rastų jėgų ir patvarumo aukštai iškėlus nešti lietuvybės švyturį, kad nenuleistų rankų, kad nepaskęstų svetimtaučių jūroje, o pati išlaikytų ir savo vaikams įskiepytų gilią savosios tėvynės meilę. Kad išauklėtų savo vaikus taip, kad jie visur ir visuomet pasiliktų tik lietuviais ir, išmušus valandai, visi su džiaugsmu grįžtų nuvarginton Tėvynėn, nors svetur ir daug geriau būtų spėję įsikurti.

Moterų Skyrius tik tada bus naudingas ir tik tada pateisins savo buvimą, kai visos skaitytojos aktyviai bendradarbiaus, kai visos jį palaikys ir parems, ar tai savo raštais, ar savo patarimais bei paraginimais".

MES

Laura Šlapelienė, dailininko I. Šlapelio žmona, mokytojauja vienoje Chicagos merginų įstaigoje.

Ievos Rockfeller biografiją ruošiasi rašyti žurnalistas — rašytojas Ch. J. Howard. Autorius buvo specialiai nuvykęs į Chicagą ir lankėsi lietuviškose įstaigose, rinkdamas žinias apie mūsų pagarsėjusią lietuvaitę.

Tautiškų rūbų konkurse, kurį ruošė savaitraštis Amerikos Lietuvis savo gegužinėje, dalyvavo 8 moterys. Premijas laimėjo Irena Vyčiūtė už suvalkietiškus tautinius rūbus, T. Penikienė už vilnietiško charakterio kostiumą ir E. Lendraitienė. Teisėjais buvo inž. J. Kiškis, Kielienė, Kasakaitienė, Basilienė ir Kulišauskienė.

Mt. Holyoke Universitetas Massachussetts valstybėje paskyrė stipendijas dviem tremtinėm iš Europos. Viena jų yra lietuvaitė Stanislava Apanavičiūtė, kita Eva Marie Lang, iš Vengrijos.

Šioms tremtinėms į Ameriką padėjo atvykti Mt. Holyoke universiteto studentai, kurie sukėlė ir $3000 fondą jų išlaidoms apmokėti.

***

Smith College, Northampton, Mass., šiais metais skiria daugiausia stipendijų savo istorijoje. Minėdamas 75 metų sukaktį, šis pagarsėjęs moterų universitetas pravedė sėkmingą aukų vajų, sukeldamas virš 5 milijonų dolerių. Tai ir sudarė galimybę skirti tiek daug stipendijų.

IŠTEKA GENOVAITĖ AMBRAZIEJŪTĖ

Šeštadienį, rugsėjo 17 d. Juozo ir Amilijos Ambraziejų duktė Genovaitė išteka už Alberto C. Čižausko.

Sutuoktuvės įvyks Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne, 5 val. p. p. Šliūbą suteiks kunigas N. Pakalnis.

Vestuvių garbės palydą sudarys Izabelė Russell iš Pleasentville, N. Y., Genovaitės sesuo Albina Vancevičienė, gyvenanti Elmhurst, L. I., vyriausias pajaunys Leonardas Sabis ir jo palydovai Antanas Kružas, jaunojo brolis Mykolas Čižauskas ir Petras Vancevičius - Vance.

Jauniausioji Ambraziejų duktė Genovaitė, kaip ir jos vyresnės seserys Birutė Kwetz ir A. Vancevičienė, taip pat išteka už lietuvio. Genovaitė yra baigusi Brooklyn College Bachelor of Arts laipsniu anglų kalboje.

Genovaitė Ambraziejūtė

Jos būsimasis vyras Albertas Čižauskas yra Onos Čižauskienės ir velionio Mykolo Čižausko sūnus. Albertas yra baigęs Manhattan College ir Notre Dame Universitete įgijo Master of Arts laipsnį, taip pat anglų kalboje. Čižauskas yra JAV Department of State tarnyboje, buvęs vicekonsulu Javoje ir šiuo metu laukia naujo paskyrimo užsienyje.

50 METŲ KOVA SU DŽIOVA

Pereito šimtmečio pabaigoje pasklido gandas, kad Denver miesto (Colorados valstybėje) klimatas tikrai išgydąs džiovą. Patikėję gandams, tūkstančiai žmonių visokiomis susisiekimo priemonėmis ir pėsti vyko į Denver, bet daugumas mirė gatvėse, nes nebuvo vietos juos priimti.

Denver miesto gyventojai, šio "baltojo maro" aukų likimu sujaudinti, 1899 m. įsteigė džiovininkų ligoninę.

Per 50 metų laikotarpį ligoninėje gydėsi virš 40,000 ligonių. Šiuo metu čia yra ligonių iš Afrikos, Kinijos, Vengrijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Lietuvos, Meksikos, Rusijos, Lenkijos, Indijos, Norvegijos, Švedijos, Filipinų ir Ukrainos. Imigrantai paprastai apsigyvena prigrūstose vietose, kur džiova randa gerą dirvą plėstis, todėl ir didžiausią sergančiųjų nuošimtį sudaro pirmosios kartos ateiviai.

Ligoninė, kurioje vyksta gydymas ir tyrimai, laikoma svarbiausiu kovos su džiova centru. Veteranų Administracija čia siunčia savo specialistus lavintis ir susipažinti su vėliausia džiovos kontrolės technika. Pasaulinė sveikatos organizacija taip pat ja naudojasi, kaip lavinimo vieta savo specialistams. Gydytojai iš Kinijos, Indijos, Pakistano, Filipinų ir Korėjos atvyksta čia mokytis vėliausių džiovos gydymo būdų. Stipendijos sutraukia gydytojus iš visų kitų kraštų.

Neseniai ligoninėje gydytojai išvystė naują būdą sulaikyti plaučių gedimo procesus. Iki šiol gydytojai, darydami operaciją, turėjo prašalinti kelis šonkaulius. Pagal naująją techniką užkrėtimas sulaikomas kūno nesužalojant.

Šiemet ligoninės aukšinio jubiliejaus proga Eisenhower, Marshall, Eleonora Roosevelt ir kiti žinomi krašto žmonės uoliai prisidėjo prie aukų rinkimo, kad ligoninės darbas ir tyrinėjimai galėtų plačiau vystytis. Ligoninė išlaikoma aukomis ir gydo nemokamai.

Į Ameriką atvyko Vokietijos grožio karalaitė Inge Loewenstein, kurios ūgis atitinka naujajai "Miss America".

Vokietijos gražuolė, tarp kitko, pareiškė, kad amerikietės yra gražiau nuaugusios, tuo tarpu, kai vokietės yra augalesnės. Inge Loewenstein nori apsigyventi Amerikoje ir tapti JAV piliete.

IŠTEKĖJO B. KRUGELYTĖ

Berta Krugelytė, Waterburio vienybiečių Krugelių duktė, kuri neseniai ištekėjo už Roberto Cole Kelner, kilusio iš La Grange, Ohio. Vestuvių puota įvyko tėvų rezidencijoje, Highland Ave., Waterbury, Conn. Vyriausia pamergė buvo jaunosios sesuo, Mrs. James P. Heron, iš Stamford, Conn. Jaunavedžiai yra baigę aukštuosius mokslus.

Kaip žinoma, vyriausioji Krugelių duktė, dr. Edith V. Krugelis, šiuo metu yra Danijoje, kur ji, kartu su kitais profesoriais, studijuoja vėžio ligą.

Šią vasarą Amerikoje buvo tiek daug vaikų paralyžiaus susirgimų, kad kovai su šia epidemija, kaip paveiksle matyti, dalyvavo net patys ligoniai, šiuo atveju — 7 metų amžiaus brooklynietė Nancy Smith, kuri įteikia slaugei milžinišką voką su aukomis...

MIRĖ T. M. BROGIENĖ

Rugsėjo 1 d. šv. Marijos ligoninėje, Waterbury, Conn., po kelių savaičių ligos, mirė Teresė M. Brogienė. Rugsėjo 5 d. šv. Juozapo bažnyčioje, atlaikius gedulingas pamaldas, ji buvo palydėta ir palaidota Kalvarijos kapuose.

Teresė M. Brogienė (Olčikiūtė) yra gimusi ir augusi Spring Valley, Ill., Waterbury išgyvenusi 27 metus, ilgą laiką dirbdama mokesčių ėmimo raštinėje. Velionė buvo karšta lietuvė, gražiai lietuviškai kalbėjo ir rašė, visur uoliai dalyvaudama lietuviškoje veikloje. Ji buvo ilgametė Vienybės skaitytoja.

Velionė paliko liūdintį vyrą, sūnų, marčią, anūkę ir daug giminių.

PADĖKA

Netekus Tėvynės, sunkią tremties vargo ir nevilties naštą velkant Vokietijoje, netikėtai per DP komisiją buvome pakviesti vykti į Ameriką. Garantijas paruošė ir, mums atvykus į JAV, suteikė moralinę ir medžiaginę pagalbą p. p. Lidija ir Vladas Mingėlai, gyv. 456 N. Marshall St. Phila 23, Pa. Ačiū jiems!

Širdingai dėkojame pramonininkui Mykolui Dumšai už darbo sutarties pasirašymą.

Dėkojame Mačioniams, kurie mus priglaudė savo name 713 N. Green St. Phihla 23, Pa., ir mūsų dukrai Irenai surado darbą.

Be to, nuoširdžiausiai esame dėkingi šiems asmenims, kurie aprūpino mus baldais maistu, daiktais, padėjo žmonai rasti darbą ir parodė tiek daug lietuviškos širdies, mums bežengiant pirmuosius žingsnius Amerikoje: Monikai Dantienei, 4310 Stiles St., Oželiui Adomui, gyv. 4818 Windsor Ave., ir jo žentui John Tiškus bei jo žmonai, gyv. 6918 N. Buist Ave., Jaklmavičiui Juozui, už parodytą nepaprastą pagalbą tiek patarimais, maistu ir kitais dalykais.

R. Damčikas ir šeima
713 N. Green St.
Phila 23, Pa.

VALERIJOS GROŽIO SALONAS
Valerija Gimbutienė, Sav.

Turi moderniškiausias priemones plaukams šukuoti, garbiniuoti, dažyti ir galvos bei veido odai masažuoti. — Manikiūra, "cold wave", "permanent wave" ir kitokia.

Importuotos mašinos

Virš 15 metų biznyje

106-17 Liberty Ave. Ozone Park, N. Y.
Tel. VIrginia 3-1327

Lietuviška marškinių siuvykla ir rankų audykla
LITBALT COMPANY
gamina visokius marškinius, kaklaraščius, šalikus, audžia lietuviškus marginius ir t.t.
Turime pasirinkimą puikių šalikų, kaklaraiščių, lietuviškų juostų ir galvos papuošimui juostų.
Priima užsakymus visokiems marškiniams, tautiškiems rūbams, staltiesėms, lovatiesėms, lietuviškoms vėliavoms ir kit.
ŽEMOS KAINOS — MANDAGUS PATARNAVIMAS
Jonas Žukauskas
20 TEN EYCK STREET
Tel. EVergreen 8-2954 BROOKLYN 6, N. Y.

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA — GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išplidome kuogeriausiai.
532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

C. KUČINSKAS
SĄŽININGAS PATARIMAS
Parduodant ir perkant pianus
136 West 87th St. — TRafalgar 3-6892 — *Iki 10 v. r.*
355 West 58th St. — PLara 7-6229 — *Nuo 5-6 p. p.*

TAUPYKITE
Vėliausias dividendas yra 2% į metus, kredituojamas bertainiai.
Nuošimtis apskaičiuojamas nuo pirmos dienos kiekvieno mėnesio, pradedant nuo $25 iki $7500.
Sutaupos įdėtos prieš sausio 10, balandžio 5, liepos 10 ir spalio 5 neša nuošimtį nuo paliekamos iki paskutinės metų ketvirčio dienos.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 Broadway, prie Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.
Member Federal Deposit Insurance Corporation
Įsteig. ta 1860

SEA-GULL SHIPPING CO. 560 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
PIRMOJI LIETUVIŠKA EKSPEDICINĖ BENDROVĖ
Siunčia maisto ir drabužių pakietus į Europą
Bendrovė turi jau gatavus maisto pakietus, kuriuos galima užsakyti iš U.S.A. ir Kanados per paštą. Bendrovė nesinaudoja tarpininkais, tad gavėjai už jos pakietus nieko nemoka.

Nr 1. — $6.50
2 sv. cukraus, 1 sv. kavos ar kakao, 1 sv. bekono, 1 sv. kiaul. mėsos, 2 sv. kiaul. taukų, 1 sv. pieno miltelių, 1 sv. pieno šokolado.

No. 3 — $7.00
2 sv. Salami dešros, 2 sv. rūkyto bekono, 2 sv. kiaul. taukų, 1 sv. arbatžolės, 1 sv. bičių medaus.

Nr. 2 — $10.00
5 sv. cukraus. 2 sv. kavos, 2 sv. kiaul. mėsos, 5 sv. kiaul. taukų, 2 sv. bekoon, 2 sv. kond. pieno, 2 gb. tual. muilo

Nr. 4 — $6.00
4 sv. kiaul. taukų, 2 sv. rūkyto bekono, 1 kvorta valg. aliejaus.

Nr. 5 — $5.50
10 sv. kiaul. taukų

Nr. 6 — $5.60
5 sv. kavos, 4 sv. kakao.

Sea-Gull Shipping Co. - Vedėjas M. Anuska

SAULĖ KONKURUOJA

Tikrai. Ten rašoma:

"Balsuokite iž Juoza Ancerawiczia, barberys, ant School Direktoro".

Bravo, Saule! Ir Kočėlas neranda geresnio kandidato į School direktorius, kaip tik barberį!

DIDŽIULĖ KIAUŠINIENĖ

Žemės Ūkio dep. sekretorius Ch. Brannan įspėjo, kad vyriausybė nebegali supirkinėti kiaušinių. Nenorėdama pakelti kainų, valdžia ligi metų galo turės sandėliuose už 100,000,000 dol. kiaušinių. Ir nežinia, ką su jais reikės daryti".

Mūsų kukli nuomonė: iškepti kiaušinienę už visus 100,000,000 dolerių. O dėl valgytojų — nesirūpinkit. Valgytojų, garantuojame, bus kiek reikia!

DUSETIŠKIAI ATSILIEPKIT

Tiesa 177 nr. skundžiasi:

Dusetų valsčiaus kolūkiuose vis dar delsiami derliaus nuėmimo darbai. Pavyzdžiui, pajėgus kolūkis "Lenino keliu" iki šiol tenupiovė vos keliolika ha rugių. Svarbiausia atsilikimo priežastis — blogai organizuotas darbas..."

Kas čia dedasi? Dusetiškiai nenori rugių piauti? Kočėlas yra tikras, kad šiame krašte yra nemažai dusetiškių. Tad į juos ir kreipiasi: vyručiai, ar visados jūs nenorėdavot rugių piauti? Ir ar visados ten pas jus būdavo blogai organizuotas darbas? Pasiteisinkit, arba mes jus apšauksime tinginiais ir atsilikėliais. Įtartina, kad jie šią savo negerovę taip mokėdavo paslėpti, kad ligi šios dienos niekas negirdėjo apie panašų dusetiškių apsileidimą.

SUMAŽĖJO ATEIVIŲ NATŪRALIZACIJA

Pagal Imigration and Naturalization Service metinį raportą, 70,150 ateivių tapo Amerikos piliečiai per "fiscal" arba biudžeto metų laikotarpį, kuris baigėsi birželio 30 d. 1947 m. 93,904 asmenys tapo Amerikos piliečiais. Reiškia, kad 1948 metų skaitlinės rodo sumažėjimą 40% per vienerių metų laiką. Tas įvyko dėl dviejų priežasčių: maža imigracija per praeitus 11 metų, ir faktas, kad karo sąlygomis didelis skaičius pirmesnių imigrantų tapo piliečiais. Jie būtų atidėję natūralizavimąsi vėlesniam laikui. 37,771 asmenys padavė prašymus pirmiesiems popieriams gauti. Palyginus 194 m. su 1948 m. yra 59% daugiau.

Iš tų 70,150 asmenų, natūralizuotų 1948 m., 22,297 įvažiavo į JAV po 1930 m., 24,755 tarp 1920 m. ir 1930 m., 13,315 tarp 1910 ir 1919. Kiti prieš 1910. Taigi, daugiau, negu 68% natūralizuotų gyveno JAV daugiau, negu 18 metų, ligi jie įgijo Amerikos pilietybę natūralizacijos būdu. Įdomu žinoti, kad 10 asmenų, natūralizuotų per 1948 m. į JAV įvažiavo tarp 1860 ir 1869 m. Jie čia išgyveno per 79 m., kol įgijo pilietybę.

Iš 70,150 asmenų, natūralizuotų 1948 m., 9,328 buvo kilę iš Italijos, 7,805 Vokietijos, 7,393 Kanados, 5,770 Filipinų, 5,375 Lenkijos, 4,626 D. Britanijos, 3,381 SSSR, 1,893 Meksikos, 1,887 Vakarų Indijos, 1,813 Airijos ir 1,576 Graikijos. Natūralizacija žymiai sumažėjo, palyginus su pereitais metais, tarp filipiniečių. 1947 m. jų natūralizavosi 10,745, tuo tarpu, kai 1948 m. tik 5,770. Tarp meksikiečių, kurių 1947 m. natūralizavosi 3,338, palyginus su 1,893 — 1948 m. Daugiausiai filipiniečių tapo piliečiais 1947 m., kada 1946 m. buvo pravestas įstatymas, taikomas jų rasei.

JAV ginkluotose pajėgose per antrąjį Pasaulinį Karą tarnavusių, arba garbingai paleistų iš tarnybos, natūralizuotųjų asmenų skaičius nuo 1947 m. iki 1948 m. krito iš 11,092 į 1,070.

Pravedus 1948 m. birželio 1 d. įstatymą, palengvinantį natūralizaciją ateiviams, kurie pirmame ir antrame pasauliniame kare buvo ginkluotų pajėgų nariai, tikimasi, kad natūralizacijos pareiškimų skaičius žymiai padidės.

Manoma, kad natūralizuotųjų skaičių padidins ir karo nuotakos, kurios ištekėjo už Amerikos piliečių, ir kurios, praėjus dvejiems metams nuo atvykimo, gali prašyti pilietybės. 1946 m. į JAV jų atvyko 44,775.

— Virš 45,000 žmonių amerikiečių zonoje, Vokietijoje, rugpiūčio mėn. prašė IRO pagalbos padėti jiems išvykti į kitas valstybes.

VĖLIAUSIAI ATVYKĘ LIETUVIAI

Rugpiūčio 29 d., laivu General Bundy į New Yorką atvyko šie lietuviai:

Bartkus B. ir J., Chicago, Ill. — Bereika J., Phillips, Wis. — Blakutis P. ir A., Dorchester, Mass. — Bukšnys J. ir š., Omaha, Nebr. — Dambrauskaitė A., Sodus, Mich. — Dimavičius A. ir š., Pittsburg, Pa. — Dūda H. ir A., Brooklyn, N. Y. — Garunkštis J. ir š., Brooklyn, N. Y. — Graužinis A., Bloomsbury, N. J. — Griniūtė L., Chicago, Ill. — Juodvalkis V., Cleveland, Oh. — Kacucevičius L., Chicago, Ill. — Kaklauskas J., Greenwood, Mass. — Kiaunė K., Ozone Park, N. Y. — Klimaitis M., Detroit, Mich. — Kreivys V., S. Boston, Mass. — Krikščiukas S. ir V., Bethlehem, Pa. — Leleika P. ir U., Uniondale, Pa. — Mitkus, Pa. Brockton, Mass. — Mulevičius P., Richmond, Va. — Murelis L., Richmond Hill, N. Y. — Paškonis K. ir š., Cleveland, Oh. — Povilaitis J. ir J., Madison, Nebr. — Sabaliauskas D. ir V., Livingston, Ill. — Šerelis A., Rochester, N. Y. — Sodaitis A. ir š., Bridgewater, Mass. — Valaitis S. ir š., Chicago, Ill. — Vasiukevičius S., Chicago, Ill. — Vėlavičius J. ir K., Benton Harbor, Mich. — Venckūnas J. ir E., Chicago, Ill. — Žilebičius S. ir Z., Chicago, Ill. — Žumbakis V., S. Burlington, Vt.

—■—

Rugpiūčio 30 d., laivu General Holbrook į Bostoną atvyko šie lietuviai:

Abromas N., Chicago, Ill. — Adamkevičius J. ir š., Brockton, Mass. — Arendarčikas M., Brooklyn, N. Y. — Bendžius A. ir š., Camden, N. J. — Bertašius A., Chicago, Ill. — Binkevičius E. ir š., Phila, Pa. — Blažys V. ir š., Gary, Ind. — Burnickis V., Baltimore, Md. — Cinikas S. ir S., Montrose, Pa. — Čiuželis K., Union City, Mich. — Dabrickas J. ir š., Cicero, Ill. — Dačinskas J. ir š., Chicago, Ill. — Dovilas A. ir š., S. Seattle, Wash. — Dubra O., Rockford, Ill. — Eitminavičius J. ir L., Phila, Pa. — Elijošius V., Cleveland, Oh. — Gadeikis P. ir š., Richmond, Va. — Gedauskaitė M., Cleveland, Oh. — Grigaitis A. ir A., Cicero, Ill. — Gurėnaitė M., Gary, Ind. — Jančiauskas D. Norwood, Mass. — Jančys B. ir š., Chicago, Ill. — Januškevičius K. ir š., Pittsburgh, Pa. — Jasutis S. ir š., Worcester, Mass. — Jurkevičius J. ir š., Cicero, Ill. — Juodis V. ir B., Short Creek, W. Va. — Kaminskas V. ir š., Elizabeth, N. J. — Kiveris K. ir š., Maspeth, N. Y. — Kukeckis J., Calumet City, Ill. — Kregždys A. ir J., Brooklyn, N. Y. — Kšečkauskas L., Amsterdam, N. Y. — Laukaris Č., Detroit, Mich. — Maculevičius P., Detroit, Mich. — Mališauskas V. ir š., Rochester, N. Y. — Marasinskas E., Chicago, Ill. — Miežaitis J., Elizabeth, N. J. — Mikelevičius O. ir š., Cicero, Ill. — Petraitytė J., Chicago, Ill. — Petraukas I. ir š., Crieago, Ill. — Šarkauskas J. ir š., Cleveland, Oh. — Šneideraitis J. ir š., Meadville, Pa. — Soltonas V. ir š., Grand Rapids, Mich. — Strungys J. ir š., Brooklyn, N. Y. — Tamulevičius J. ir š., Chicago, Ill. — Tumoša S. ir š., Waukesha, Wis. — Ukrinas A. ir š., Chicago, Ill. — Vaičaitis Z. ir š., Pittsburgh, Pa. — Valavičius A. ir š., E. Chicago, Ind. — Vytkauskas M. ir š., Norwood, Mass. — Židonis K., Worcester, Mass.

Rugsėjo 3 d., laivu General McRae į New Yorką atvyko šie lietuviai:

Andrašiūnas J., Linden, N. J. — Banys A., Yonkers, N. Y. — Binkevičius A., Cicero, Ill. — Bubelis M. ir š., Cazenovia, N. Y. — Čepas V. ir š., Natick, Mass. — Dargis L. ir š., Milwaukee, Wis. — Davidauskas A., Milwaukee, Wis. — Dirmantas M. ir š., Glen Cove, N. Y. — Elvikis J. ir š., Cicero, Ill. — Frejeris P. ir š., Grand Rapids, Mich. — Galinaitis N. ir š., Hazleton, Pa. — Gasiūnas K. ir š., Chicago, Ill. — Gidaitis J. ir P., Chicago, Ill. — Ginčas A., New Britain, Ct. — Gečas E. ir š., Chicago, Ill. — Grimas I., Waterbury, Ct. — Grybauskas S. ir š., Nashua, N. H. — Hofmanas M. ir š., Michigan City, Ind. — Ilteris E. ir E., S. Boston, Mass. — Išganaitis V. ir š., Benton Harbor, Mich. — Jakubėnas O. ir V., Westville, Ill. — Jakučionis J., Brooklyn, N. Y. — Janiūnas L., Summit, Ill. — Jerošekas L. ir š., Rockford, Ill. — Jesaitis J. ir G., Richmond Hill, N. Y. — Juozuvaitis O., Newark, N. J. — Jurkšaitienė Buffalo, N. Y. — Karmazinas K. ir š., Burlington, Wis. — Kersnauskas E. ir N., Cleveland, Oh. — Kiaunė V., Florence, Mass. — Klemas A. ir š., Boston, Mass. — Korsakas R. ir š., Torpedo, Pa. — Krūminienė K. ir R., Walpole, Mass. — Kuncienė M. Detroit, Mich. — Kurgonas A., Lawrence, Mass. — Lapkrus A. ir š., Cicero, Ill. — Lataitis J., Chicago, Ill. — Lietuvninkas K. ir E., Buckland, Ct. — Liorintas V. ir A., E. Chicago, Ind. — Maciukevičius A., Waukegan, Ill. — Mitalas P. ir š., Phila, Pa. — Okunis T. ir š., S. Boston, Mass. — Osucras J. ir M. Hartford, Ct. — Padagas A., Brockton, Mass. — Pajaujis V. ir š., Worcester, Mass. — Pauža V., Kearny, N. J. — Petrauskas Br., Penns Grove, N. J. — Petrutytė S., Cambridge, Mass. — Pippirs A., Richmond, Va. — Polikaitytė V., Almont, Mich. Rekašiūtė S., Almont, Mich. — Rudnickas S. ir š., Brockton, Mass. — Sabaliauskas B. ir š., Chicago, Ill. — Satneris J., Denver, Col. — Savickas J., Trenton, N. J. — Šilingas S. ir š., New York, N. Y. — Simanavičius J. ir š., Maspeth, N. Y. — Šmulkevičius J., Chicago, Ill. — Strazdas V. ir š., New Britain, Ct. — Šturonas Z., Chicago, Ill. — Tijūnėlis L. ir š., Chicago, Ill. — Užinskas J. ir š., Phila, Pa. — Vadopalaitė D., Fallon, Nev. Vidkas I., Saginaw, Mich. Voverius J. ir š., Scottville, Mich. — Znutas J. ir š., Harrison, N. J. —

***

Rugsėjo 7 d., laivu General Howze į New Orleans atvyko šie lietuviai:

Aleksiejus S., ElPaso, Texas — Aukštakalnis K., Los Angeles, Cal. — Balskus J. ir š., Webb, Miss. — Dikmanas R., El Centro, Cal. — Juodeika J., El Paso, Texas — Kaminskas P. ir š., Fulton, Miss. — Litvinskas P. ir V., Coahoma, Miss. — Markvaldas J. ir š., Wance, Miss. — Misevičius A. ir š., Mikaitis S. ir M., Los Angeles, Cal. — Naujokas C. ir š., San Diego, Cal. — Nutautas A. ir O., Atherton, Cal. — Onaitis A. ir L., Alligator, Miss. — Pleikys A. ir š., Webb, Miss. — Selenis V. ir B., Webb, Miss. — Simokaitis S. ir A., Downey, Cal. — Škėmaitė M., Oakland, Cal. — Šlekytė K., Columbia, Mo. — Štakė P. ir š., Saint James, La. — Stongvila A. ir š., Wance, Miss. — Steponavičius G., Denver, Cal. — Zabalonskis J., Coahoma, Miss. — Kontrimas V., New Orleans, La. — Lašas L. ir š., Los Angeles, Cal.

— Maskvos satyros žurnalas Krokodilas rašo, kad Prancūzijos Ūkio Ministerija, pagal Marshallio planą, iš Amerikos nori importuoti 50,000 kačių, kurios išlavintos gaudyti žiurkes. Žurnalas pataria amerikiečiams biznieriams vėliau prašyti prancūzų iš Amerikos pirkti ir žiurkes, kad katėms nereiktų badauti.

TARZANAS

GRĮŽTA Į DŽIUNGLES

(Tęsinys)

— Tamsta geral padarei, Žernua, — tarė pagaliau Rokovas. — Aš daugiau nebetrukdysiu tamstos, nebent gautumei dar kada pinigų ar žinučių. — Taip pasakęs, Rokovas nusikvatojo.

— Niekuomet daugiau, šunie! — sušuko Žernua. — Kitą kartą aš tamstą užmušiu. Jau šiandien buvo arti to. Ištisą valandą sėdėjau už stalo savo kambaryje su šitais raštais ir, užtaisytu revolveriu. Nežinojau, kas paimti, einant pas tamstą. O kitą kartą bus lengviau, nes jau iš anksto nuspręsta. Tamstai šiandien nebetoli buvo mirtis, Rokove. Nebegundyk kitą kartą likimo.

Žernua atsistojo. Tarzanas vos spėjo nušokti ant tilčiuko ir prisiglausti patamsyje, truputį toliau nuo durų. Durys staiga atsidarė ir išėjo Žernua, o paskui jį Rokovas. Abu tylėjo. Žernua žengė kelis žingsnius laiptais žemyn, sustojo, apsisuko ir vėl paėjo aukštyn.

Tarzanas žinojo, negalėsiąs išlikti nepastebėtas. Rokovas tebestovėjo kambario tarpduryje ir žiūrėjo pro šalį, Žernua pusėn. Paskui karininkas, matyt, ką kitą sugalvojo ir vėl ėmė leistis laiptais žemyn. Tarzanas nugirdo, kaip Rokovas, nuėjus karininkui, lengviau atsiduso, paskum sugrįžo į kambarį ir užtrenkė duris.

Tarzanas palaukė, kol Žernua gana toli nuėjo, pastūmė kambario duris ir įėjo į vidų. Jis atsidūrė prie Rokovo greičiau, nei šis spėjo atsikelti iš krėslo, kuriame, svečiui įeinant sėdėjo, ir žiūrėjo gautus iš karininko raštus. Pamatęs žmogų beždžionę, jis išbalo, kaip drobė.

(Bus daugiau)

BRANGUS TAUTIETI, ar jau esi ištiesęs pagalbos ranką savo broliui tremtyje? Užpildyk blankus ir siųsk BALFui. Būsi laimingas, atlikdamas gailestingumo darbą.

A. Povilansko Baras ir Restoranas
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

GRANFORD RADIO STORE
(Buvusiame Vienybės ofise)
J. Yuskowski, Sav.
MES TAISOM RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS,
DUODAMOS DOVANOS TIEMS, KURIE PAS MUS
PERKA RADIJO ARBA TELEVIZIJOS PRIIMTUVUS
193 GRAND STREET BROOKLYN, 11, N. Y.
EVergreen 7-5703

Geriausia lietuviška valgykla Brooklyne
LORIMER COFFEE SHOP
FRANK DOMIKAITIS, Savininkas
Šviežias maistas. — Įvairus mėsos, daržovių ir pieniškų valgių pasirinkimas.
417 LORIMER STREET BROOKLYN, N. Y.

A. NOVITZKIE
BARAS - RESTORANAS - SALĖ
Salė tinka kiekvienam parengimui, vestuvėms, susirinkimams ir kitokioms pramogoms.
Didelė virtuvė
59-63 56th Rd., Maspeth, L. I., N. Y. Tel. Da 6-7460

VINCENT'S ST. JAMES TAVERN
Vincent Wišniauskas, Sav.
Geras maistas, įvairūs gėrimai
ROUTE 25A
ST. JAMES, L. I.
Tel.: St. James 592

Madame Vera
Grožio Salonas
Šukavimas, odos gydymas, masažas, manikiūra ir ir kiti grožio dalykai.
190 Middle St. Bridgeport, Ct.
Telefonas: 5-0909

WEST HILLS INN
M. Danielienė, Sav.
Tai viena iš gražiausių lietuviškų užeigų saloje
West Hills Road & Oklahoma Ave., So.
HUNTINGTON, L.I., N.Y.
Tel.: Huntington 3253

David Loeber
Laisniuotas Plumeris
ANGLIŲ IR ALIEJAUS šildymo insteliacijos
432 BEDFORD AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Stagg 2-7066

ANTANAS DIRŽULAITIS
Lietuviška Kirpykla
Įsteigta 1909 m.
131 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
MAISTO KRAUTUVĖ
J. Jokubauskas, Sav.
291 Maujer St.
Brooklyn, N. Y.
EV 4-9579

JONAS PATASIUS
Laikrodžiai, žiedai, kosmetika ir religiniai dalykai
307 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

Louis Restaurant
L. ALEKSIEJŪS, Sav.
Alus - Vynas - Degtinė
Pusryčiai, pietūs ir vakarienė
Pirmos rūšies maistas
44 Hudson Avenue
Ma 5-9108 Brooklyn, N. Y.

BAR and GRILL
JOSEPH BALTAITIS, Sav.
Šviežias maistas, įvairūs gėrimai
518 Grand St. Brooklyn, N. Y.
EVergreen 4-9407

HAPPY DAYS
RESTAURANT & BAR
Nemokamai galite gauti svetainę pramogoms: vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams, pagerbimo vakarienėms ir kitokioms iškilmėms bei puotoms.
426 So. 5th St. Brooklyn, N. Y.

Naujai įrengta ir pagražinta
ALLIANCE HALL
(Buvusiame Vienybės name)
RESTAURANTAS IR BARAS
Puošni salė bankietams, vestuvių pokyliams, susirinkimams ir kitokioms pramogoms
Wm. Kincheloe, Savininkas
195-7 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel.: EV 4-9352

ZUPP'S BAR
Joseph Zeidat, Jr.
NAUJAI ĮRENGTA, MODERNIŠKĄ VIETA
NAMŲ GAMYBOS VALGIAI KASDIEN
DEGTINĖ — VYNAS — ALUS
Televizija — kiekvieną vakarą
411 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 4-7729

HY'S RESTAURANT & CAFE
(BUVUSI TONY VIETA)
Dorothy Kaufman, Sav.
PUSRYČIAI, PIETŪS IR VAKARIENĖ
Pirmos rūšies maistas ir įvairūs gėrimai
Salė vestuvių ir kitokių pramogų bankietams bei susirinkimams
145 Broadway Brooklyn, N. Y.
TEL.: EVergreen 4-9677

Telefonas: EVergreen 7-7411
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
OFISAS:
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
53-82 72nd Pl. Tel.: HA 6-8406 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų batų kokybė jau seniai yra žinoma lietuviams
DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS
VISIEMS ŠEIMOS NARIAMS
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV.7-2043

AUGUST GUSTAS BELTAIRE FLORIST
6762 FOURTH AVE., BROOKLYN 20, N. Y.
(68th St. kampas) SHoreroad 8-9330
SPECIALISTAI LAIDOTUVIŲ VAINIKAMS IR VESTUVIŲ BUKIETAMS PARUOŠTI
Užsakymai primami ir telefonu.
Taip pat galima užsakyti gėles
Paul Gustas Funeral Home, Inc. įstaigoje:
354 MARCY AVE. EVergreen 7-4774.

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS, Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
Visada suteikiamas sąžiningas patarnavimas.
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

Vaclovas Bagdonas, neseniai su šeima atvykęs ir apsigyvenęs pas savo globėją Jomantienę, New Yorke, lankėsi Vienybės redakcijoje.

C. Modestavičius, prieš keletą savaičių atvykęs su šeima iš Vokietijos, lankėsi mūsų įstaigoje ir užsiprenumeravo Vienybę.

Anthony Brooks, Atkočaičio siuvėjų dirbtuvės vedėjas, mūsų skaitytojas, buvo sunkiai susirgęs ir apie savaitę išgulėjo lovoje.

Juozas Kivita su savo žmona Antanina, jau yra atsikvietęs aštuonis tremtinius ir, kaip teko girdėti, dar devynių laukia.

Leonas Šerkšnys išrinktas Lietuvių Siuvėjų Lokalo įždininku, vietoj mirusio Antano Lėlio.

Edvardas Skobeika, Amerikos pilietis, neseniai atvyko iš Anglijos ir apsigyveno pas Kivitus Maspethe.

Antanas Matulis, žinomas siuvėjų kontraktorius, kaip teko patirti, iki šiol yra išrašęs tremtiniams 29 darbo — buto garantijas.

Petras J. Jaras, buvęs tremtinys, mūsų korespondento veterano Petro P. Jaro sūnėnas Baltimorėje, užsiprenumeruodamas Vienybę, mums rašo: "...geriau nedavalgius pabūti, bet lietuvišką spaudą turėti."

Joana Šinkūnaitė, Vienybės skaitytojo ir nuoširdaus jos bičiulio biznieriaus Adomo Šinkūno duktė, kartu su savo draugėmis Gloria Spurgyte ir Helen Juočiūte, atstovavo Maspethą Vyčių seime, neseniai įvykusiame Elizabeth, N.J.

Dr. B. K. Vencius, aną sekmadienį Amerikos Lietuvio piknike, Worcester, Mass., laimėjęs televizijos aparatą, šiomis dienomis grįžo iš Maine valstybės, kur jis drauge su sūnum Armonu praleido trijų savaičių medžioklės nuotykiais turtingas atostogas.

Dalė Galinytė, 7 metų amžiaus mergytė, praeitą pavasarį su tėveliais ir dviem sesutėm atvykusi iš tremties, dabar gyvena pas biznierius, didelius tremtinių geradarius, Praną ir Oną Jakščius Brooklyne. Paklausta pavardės, baltaplaukė Dalė gudriai atsakė: "pirma buvau Galinytė, dabar — Jakštytė".

Juozas Ginkus, Jr., kurį čia matome su savo jaunąja žmona Patricija, teko girdėti, ruošiasi antrajai povestuvinei kelionei — šį kartą į Floridą. Tuojau po vestuvių jaunieji Ginkai lankėsi Kanadoje.

Juozas Lugauskas mus prašo pranešti, kad jo restorane, 426 S. 5th St. Brooklyne, rudens sezono atidarymo proga, šį šeštadienį, nuo 5 val. po pietų, visi svečiai bus nemokamai vaišinami įvairiais jo virtuvėje gaminamais valgiais.

J. Petrėnas, rašytojas, artimas Vienybės bendradarbis, praeitą savaitę išvyko į Chicagą aplankyti savo puseserę, kurios jis nėra matęs daugiau, kaip 30 metų.

STUDENTŲ DĖMESIUI

Rugsėjo 17 d., 7 val. vakare, Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne, šaukiamas lietuvių studentų, gyvenančių New Yorke ir apylinkėje, visuotinis susirinkimas. Kas nori tęsti studijas universitetuose ir gauti stipendijas, prašomi dalyvauti.

Henrikas Krištaponis

LITERATŪROS IR DAINŲ VAKARAS

Spalio 22 d. New Yorke, Common Council for American Unity salėje, 40th St. ir Park Ave., įvyksta Vienybės ruošiamas literatūros ir dainų vakaras. Vakaro programoje jau sutiko dalyvauti Lietuvos operos solistė Juzė Augaitytė ir poetas Faustas Kirša. Be to, vakaro svečiams bus dar viena maloni staigmena. Operos solistė Vincė Jonuškaitė iš Lietuvos turi atsivežusi labai vertingą lietuvių liaudies meno rinkinį. Ji mielai sutiko leisti pasinaudoti jos rinkiniu, suruošiant jų parodėlę.

Po vakaro programos bus užkandžiai.

Juzė Augaitytė

Faustas Kirša

Lietuviškas vakaras

BALF'o 100 skyriaus rengiamas Lietuviškas Vakaras įvyks spalio 1 d., šeštadienį, 8 val. vakaro, Assumption Parish Auditorium, Cranberry St., tarp Henry St. ir Hicks St., Brooklyne.

Programoje dalyvaus Kauno Valstybinės operos solistas Vladas Ivanauskas, Apreiškimo parapijos choras, Valstybinio Teatro Dramos aktoriai: Antanas Škėma, Gasparas Velička, Kazys Vasiliauskas ir Vitalis Žukauskas.

Visas vakaro pelnas skiriamas tremtinių šalpai. Bilietai iš anksto gaunami BALF'o Centre, 105 Grand St., Brooklyne. Bilieto kaina tik 1 dol.

Vakaro Rengėjai

JAU PLATINAMI LIETUVIŲ DAILĖS PARODOS BILIETAI

Kaip jau pranešta, spalio 20 d. atidaroma Didžioji Lietuvių Dailės Paroda New Yorke, Times Sq. — 44th Street. Ši paroda apims meno kūrinius lietuvių dailininkų Vokietijoje ir kitose tremties vietose. Be to, joje bus rodomi kai kurie darbai ir Amerikos lietuvių. Be grynojo meno kūrinių, parodoje matysime ir tautodailės išdirbinių, puikių Lietuvos krašto paveikslų ir specialiai pagamintą filmą iš tremtinių gyvenimo.

Šią savaitę jau prasidėjo parodos bilietų platinimas. Visose lietuvių kolonijose sparčiai organizuojasi bilietų platintojų tinklas. Parodos bilietas eina šūkiu: Už Lietuvos Laisvę! Bilietas kainoja tik 50 centų ir duoda teisę dalyvauti dovanų paskirstyme. Dovanos numatytos trys: televizijos aparatas (300 dolerių vertės), radio aparatas (200 dolerių vertės) ir karo bonas — 100 dol.

Visi, kurie domisi bilietų platinimo sąlygomis ir norėtų įsijungti į platintojų tinklą, prašome kreiptis į parodos sekretoriatą adresu:

Lithuanian Art Exhibit,
Times Sq. at 44th Street,
New York Hall of Science,
New York City.

LIETUVIAI DP NEW YORKO VALSTYBĖJE

(BALF'o pirmininkas kun. dr. J. B. Končius)

Paskutiniais mėnesiais Chazy, N. Y., miestelio apylinkėse, netoli Plattsburgo, nemažai lietuvių tremtinių gavo darbo pas vietos amerikiečius. Beveik visi atvykę lietuviai yra ūkininkai, kurie poniai Speare ir jos vyrui gydytojui tarpininkaujant, gavo nevardines garantijas iš vietos ūkininkų. Abu p.p. Speare yra Amerikoje gimę lietuviai. Ji yra kilusi iš Brockton, Montello, Mass. Abu yra dideli patriotai. Ji daug laiko skiria, lankydama amerikiečius ūkininkus, norėdama rasti lietuviams tremtiniams įkurdinti vietų. Kai tik randa laisvą patalpą, tuoj įkalba vietos ūkininką sudaryti garantiją kuriai nors tremtinių šeimai. Jų dėka Crazy apylinkėje jau 70 asmenų įkurdinta, kelios šeimos yra pakeliui, ir žada dar daugiau garantijų rasti.

Rugpiūčio mėn. aplankiau kelis ūkius, kuriuose dirba naujai atvykę lietuviai. Lietuviai džiaugiasi geromis darbo ir atlyginimo sąlygomis. Klimatas, anot jų, toks kaip Lietuvoje. Amerikiečiai ūkininkai taip pat atvykusiais lietuviais labai patenkinti. Jų graži nuotaika labai palengvina ponios Speare sunkų tremtinių įkurdinimo darbą. Iki šių tremtinių atvykimo, be Speare šeimos, daugiau lietuvių nebuvo Chazy apylinkėje, o dabar lietuvių kolonija pradėjo smarkiai didėti. Lietuviai jau planuoja ir net daro žygių atsikviesti lietuvį kunigą.

Kaip malonu ir gražu, kai atsiranda tokių patriotų, kaip Speare, kurie tiek daug pagelbsti tremtiniams! Tai sektinas pavyzdys visiems, kurių gyslose teka lietuviškas kraujas. Jei svetimtaučiai taip džiaugiasi lietuviais ūkininkais, tai lietuviai, turį ūkius irgi turėtų kviesti savuosius. Gaila, kad iki šiol iš lietuvių ūkininkų nedaug kvietimų susilaukta. Svetimtaučiai įvertina lietuvių švarumą, darbštumą ir sąžiningumą.

Draugijų Konferencija

New Yorko Lietuvių Taryba šaukia Draugijų Konferenciją, kuri įvyks sekmadienį, spalio 9 d. Šioje konferencijoje bus svarstomi keliai, kaip geriau išplėsti mūsų veiklą Lietuvai išlaisvinti. Draugijos prašomos atsiųsti savo atstovus.

Gyvybiniais Lietuvos klausimais konferencijoje kalbės: Prel. Jonas Balkūnas, adv. Antanas Olis ir Juozas Pažemeckas, buvęs Vilniaus Universiteto profesorius ir ilgametis VLIK'o narys, ką tik atvykęs iš tremties.

Meno programoje dalyvaus: Kauno Valstybės Dramos artistai — K. Vasiliauskas, V. Žukauskas, G. Velička, A. Škėma ir Valstybės Operos dainininkas V. Ivanauskas.

Draugijų konferencija bus Hotel New Yorker (North Ballroom) patalpose, 8th Ave. ir 34 St., N. Y. C. Pradžia 1,30 val. popiet.

New Yorko Lietuvių Taryba

DVILYPIS POKYLIS

Rugsėjo 5 d. vienybiečių Emilijos ir Felikso Morkų vasarnamy (ant Ridge - upės kranto, Mastic Acres, L. I.) buvo suruoštas linksmas gimtadienio pokylis Emilijai Morkuvienei, be to, jų 20 metų vedybinio gyvenimo sukakties minėjimas. Iš giminių dalyvavo šie: Baltrukienai, jų dukrelė Rūtelė, be to, šių žodžių autorius su motina ir kaimynai (kitataučiai) J. ir M. Lechleirder, R. ir L. Bachet, E. Caroul ir jų sūnus. Pokylio dalyviai Morkams įteikė gražių dovanų. Po vakarienės svečiai buvo nuvežti motoriniu laiveliu į Ugnies salą. Sugrįžę, skirstydamiesi, visi linkėjo Morkams ilgiausių metų.

Victor C. Lukas

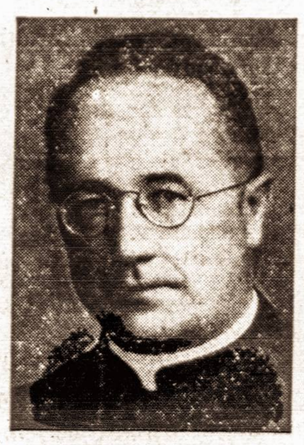

BALF'o pirmininkas dr. J. B. Končius pakviestas profesoriauti Fordham universitete, New Yorke.

INŽINIERIAMS, ARCHITEKTAMS IR TECHNIKAMS

Š. m. rugsėjo 17 d., šeštadienį, 7,30 val. vakare New Yorker viešbutyje, 8th Ave. — 35th St. kampas, Manhattan, įvyks visuotinis Amer. Liet. Inžinierių ir Architektų susirinkimas. Bus svarbūs pranešimai, inžinierių įkurdinimo, darbo gavimo ir kt. reikalais. Kviečiami visi dalyvauti.

Valdyba

Prenumeratoriams

Vienybės, kaip ir kitų mūsų laikraščių, pagrindinės pajamos — prenumerata. Todėl gerbiamieji Vienybės skaitytojai prašomi savo prenumeratą atnaujinti tuojau, kai tik ji išsibaigia. Priešingu atveju, laikraštis, kurio leidimas šiais aukštų kainų laikais jau ir taip yra sunkus, pradeda jausti pajamų trūkumą. Tuo tarpu kiekvieno skaitytojo pareiga padėti savo laikraščiui. Ir tai įmanoma be didelių pastangų: reikia laiku užsimokėti savo prenumeratą.

Dėmesio skautams ir skautėms

Kviečiame visus skautus ir skautes, skautininkus ir skautininkes susirinkti sekmadienį, rugsėjo 18 d., 10 val. Apreiškimo parapijos salėje.

Vyr. sktn. E. Putvytė

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6-th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1—2 popiet
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. ofiso STagg 2-0706
Namų —Jamaica 6-3835

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4-th Street
VALANDOS:
9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

Peist Lane Drugs, Inc.
VAISTINĖ
Visokie vaistai, kosmetika, viskas kas reikalinga kūdikiams — žemiausiomis kainomis
Pildome receptus
405 S. 4th STREET BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6238

ANTHONY GRIGALIS
GENERAL CONTRACTOR
STATOMI ĮVAIRŪS
GYVENAMIEJI NAMAI
vasarnamiai, bungalows, ir taisomi bei dekoruojami nauji
MŪSŲ KAINOS VISIEMS PRIEINAMOS

Dėl pavyzdžių ir platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:
63-26 53rd DRIVE MASPETH, L. I. N. Y.
Tel.: NEwtown 9-3215

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
DIDELIS PASIRINKIMAS VYNO IR LIKERIO
X. Strumskis, sav.
322 UNION AVENUE
Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

Anthony J. Weslan
(Vizlanskas)
ADVOKATAS
16 Court St., Brooklyn, N. Y.
MAin 5-1260

John W. Ansell
ADVOKATAS
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: WO 2-3497
Namų tel.: NE 9-5689

STANLEY ZUBAVIČIUS
Advokatas įvairiems biznio ir taksų reikalams.
111 Ainslie St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVvergreen 4-3049

CLEMENT A. VOKETVOKIETAITIS
ADVOKATAS
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. NEwtown 9-5972

STEPHEN BREDIS, JR.
ADVOKATAS
197 Havemeyer Street,
Brooklyn 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
J. GINKUS, DIREKTORIUS
Ad. Jezavitas, *muzikos vedėjas* Vyt. Ubara, *pranešėjas.*
ŠEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 2:30 V. P. P.
Iš WWRL,
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-7142

ALBERT'S BALDŲ KRAUTUVĖS
ALBERT ELICE, Sav. ĮSTEIGTA 1920 M.
DABAR VYKSTA DIDŽIULIS ĮVAIRIŲ BALDŲ NUPIGINTAS IŠPARDAVIMAS
Miegamųjų ir gyvenamųjų kambarių baldai,
Valgomųjų kambarių baldai ir kiti rakandai
DABAR NUPIGINTA NUO 20% IKI 30%
Geriausios rūšys. Prieinamos kainos. Pilnas patarnavimas.
248-50-52-54-256 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4387.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

Estate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
Notary Public. Tel., NEwton 9-4464

F. W. SHALINS
(ŠALINSKAS)
LAISNIUOTAS GRABORIUS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 Metropolitan Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.
Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!
E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246
(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).